

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

széplrodalom, kereskedelem, ipar, gazdaság, tudomány és művészet köréből.
A somogy megyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen a lap legalább egy ivon január hó 1-től kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán szétküldéssel és helyben házhoz hozva egész évre 5 frt., félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 70 kr — Minden előfizető a tulajdonos költsön könyvtárát az eddigi fennálló feltételek mellett fél áron használhatja. — Nyilttér egy Pottt sorért 10 kr. — Hirdetéseket hat hasábos Pottt sorért 1-ör 7 kr, 2-ör 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. a bályegdíjért 30 kr. fizetendő. A beiktatási díj s a lap kezelését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, úgy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Lapunk hatodik félévébe fordultával, midőn ennek irányát, multját ismeri t. olvasóközönségünk, a hosszas felhívás programm helyett ninos más mondan-dóul: mint szivesen fölkerüni a nagyérdemű t. olvasóközönséget, becses pártfogásában továbbra is megtartani lapunkat. Mi rajta leszünk, hogy ez a jók és hivattottak közreműködésével szellemi tekintetben nem csak hogy csökkeneni nem fog a jövőben, sőt emelkedni, a mennyiben újévtől kezdve jutalmakat tűzünk ki pályaművekre. Hogy pedig nagyobb alakban jelenjék meg, s hetenkénti vendégök lehessen, — ez egyedül önk b u z g ó pártfogásától függ, melynek kiérdemlésére mindent elkövetünk. Előfizethetni helyben, úgy minden cs. kir. postahivatalnál egy évre 5 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 70 kr. o. értékkel.

N.-Kanizsa, nov. 26-n 1864.

ROBOZ ISTVÁN,
szerkesztő.

WAJDITS JÓZSEF,
kiadó.

Pest.

(Dosa, hó utólfán.)

III.

△ A századból ismét egy év tült le! Boldog nép, mely a haladás lobogóját edzett kezében tartva, küzdve, fáradsva, nyugodtan hajthatja le fejét babérszára.

Melynek ninos mit féltetni, irigyelni más népektől, mert a tünő napokkal lépést tartva, a nemzeti végezeljéhez közelebb jutott.

Mely „hozannát“ kiálthat az új év elé, nem egyedül az erő öntudatában, hanem tettekkel, sikerrel, melyeket felvesz a történet, nem semmisít meg idő!

Nem így mi!

Nekünk sok banni valónk van, ha visszatérünk, s még nagyobb agályaink, ha a jövőben nézünk.

Meg kell küvülnünk, mint hajdan a szent történet asszonyának, midőn viszanézünk, s látjuk hátunk megett a romokat, sivatagot, melyeket felépíteni, beültetni elmulasztánk...

Bizonyos tekintetben merész játékosok vagyunk.

Midőn a politikában az utolsó kártyákat kiosztottuk, — felugráltunk helyeinkről s állva maradtunk, mintha csak egy irányító volna számunkra, mely az élet, haladás és dicsőség delét, éjszakát mutatja?

A mi kincünk, féltetni való kincünk van az idő haladásában, aláhelyeztük — kivált a visszavonulás első napjaiban — a politikának, nem hogy — e téren erőnk nyilatkozni megszülvén — minden tehetség és szent akarattal amazt nevelni, gyarapítani iparkodtunk volna!..

Néhány hivattott szellem előre tört, fényt mutatott az éjben, világolt, de a nagy tömeg mozdulatlan maradt s nem akart e védtelen sánocokra fellépni, hol nem vér, csak jó igyekezet, éles tapintat munkaerő, összetartás és bizalom, szerzik meg a tudományt, haladást; az irodalom, művészet, gazdaság, ipar és kereskedelem teréni előmonetelt.

Mind meg annyi fegyvertelen, szabadságos katona, kik habár egy téren csatát vesztek, az ujhárzót nem akarék elfogadni, melyet a kor maga s a civilizatio kívánnak, anyagi érdekeink, közművelődésünk szempontjából...

Pedig ne higyük, hogy mindig a vontosvü agyuk, az acél döntik el egy népnek jövőjét, nagyságát. Erkölcsös téren a csendes munkásság, rend, szorgalom sokszor többet hatnak a népek életében, mint a hadseregek: A csatatéren vér foly, a munkatéren erő, mely gyümölcsöt ad.

Kövesse a nép mindig geniussát; vannak idők, midőn az okoszarva, a szántó-föld több előnyt nyújt a politikai meddő térnél, hol — a szigorú körülmények alatt — hányszor bukfenet vet még a hivattott is! hogy pedig annyi legyen a hazának politikusa, mint a hány polgára van, — mentse az ég; „büntelenül nem lehet Istent kísértetni.“

A politikai térről leesorulván, már maga a józan ész azt sugalta, hogy az anyagi tért kell elfoglalnunk minden erőnkkel. Izmosodni, haladni, erősödni, jól tudván: mikép ép testben lakik csak egészséges lélek s midőn a feleknek rabszolgája a test „a szolgának erőnek kell lennie“ — mondja Rousseau.

S még is?

Könnyen meglehetett számítani ez uton a böloeket.

Mindenféle morevség, tétovázás; az erő „nyugalomba téve;“ s ha egy merész, buzgó sikra szállt is, — a guny, irigység, bizalmatlanság leszavasták!!

Pedig a jó vezér sokszor hadsereggel ér fel; s a tömeg ábrándozásában, tétlenségében „Istentől küldöttekre“ van szükség.

A gazdasági egyletek felállításához mohón kaptunk; szinte örült az ember a lelkesedésnek, hívn: az anyagi eredmény, előnyök, kivított siker egymást fogják követni a parlagos mezőn. Meny nyit tehetett volna a közakarát, közérő, melynek kivitelében egyesek megbénulnak, erejükkel elporlanak?

S mi az eredmény?

Bizonyára nem akkora, mekkorát a lelkesülés reményleni jogosított.

Hamar beleuntunk. A szép eszméket meg nem testesítettük. A munkához kevés kedv; a verseny, mely más népek-nél csudákat szül, itt alvó félben; keltetni, felrázni kell, mint az álomkórost, kinél kétségbe vagyunk esve, az önértedés felől!..

Egy év folytán két nagy gyűlés még nem minden; kivált ha e nagy gyűlé-

sekre nem megvitattott, érett eszmékkel léptünk; s többen plane nem csak eszméket, munkakedvet nem hoznak, hanem magok is elmaradnak, áldozatnak tartván a közügyért, néhány mértföldet át-utazni.

Azon kevés lelkesből álló gárda „mely meghal, de meg nem adja magát,“ nem menti meg az ügyet; szükség van általános lelkesedés, erő és zsebre, a révbe juthatni.

Mezői gazdaság, mely virágzásra vár! Szöllőfajaink nemesítése, mely anyagi gyarapodásunk egyik főbb kulosa!

Borkezelés, melyre a nemes anyag vár, s a külföldi borpiacok!

Kézműesség és gyártás tökélyfokrai emelése!

Ipar, kereskedelemrei hatás!

Szóval: anyagi jobblét utáni vágy, ejts könnyet, és sirasd a tünő időt!..

Nem tagadom, mikép a nagy terhek, csapások, pénztelenség, hitelmegakadás stb. zsibbasztólag hatnak ez érdemben; de nem szabad magunkat elhagyni, kétségbeesni, tétlenné lenni akkor, midőn végső erőfeszítéssel is biztosítani kell az ügy diadalát.

A gazdasági egyesületnek erőt, jókakat egyesítve, előre kell mennie a vezéreszmékben, hogy a tömeg követhesse.

„Tűzvétek ki a napot az égbe s a osilagok önmaguktól is megindulnak.“

Kaposvár, decz. hó 25-én. *)

A midőn 1862-dik év december havában nagyságos Somssich Pál ur, kaposvári gymnasium igazgató-választmányi elnöknek elhatározott akaratán, a gymnasium újból leendő felépítése megindított volna, s nagysága annak építkezési segítkezésére Kaposvár városát is tisztelettel megkereste. — Ezen buzgó óhajtsa minden eredmény nélkül nem maradt, és mert a városi tanácskozmány megszokott hazafiai érzelmétől átmeglejtve 1863. évi január 15-én tartott közgyűlésében elhatározta: — ha a gymnasium régi helyére építenék 1000 frttal, ha pedig a keleti szomszédságában fokvő két urasági lakó ház telkeire, — a mely az iskolai igazgató-választmány által megnyerhető lenne, s ez által a nyilvános tér piacra nézve tágulna, az iskola pedig tágosabb, szebb, és emelkedettebb építkezési helyet nyerne, — 2000 osztrák fital óhajtott járulni.

Azonban ezen szép óhajtsa a városnak, hogy az iskola igazgató választmány által s hercezség főméltóság Eszterházy Pál urtól a két házi telkeknek megnyerése eszközöltessék, — csak is az óhajtsák között maradt, s mert végre is nem csak annak megszerzése, sőt az általa szaporítandó több építkezési költség fedezése is, mint jellestül: az urodalom főbírójával és a házak subarendásával, — miután az urodalom bérbe lett adva, — sőt minden kárpótlásokra nézve is kiegyezni, egyszó-

*) Midőn a „kaposvári gymnasium“ című füzet irásakor nem voltunk azon helyzetben, hogy Kaposvár város érdemes közönségének az építés körül hozott lelkes áldomattal elősorolhattuk volna; imo pótlólag adjuk azt lapunk hasábjain. Hadt lássa az utókor, hogy az apák mily oryadedetlen szorgalom és lelkiismeretes gondosk. fáradtak, a tudomány és nevelés ügyét előmozdítani.

val, minden ezekből származható akadályok beküldése a városra nehezült.

Ezek előbocsátásával azon ment egy igy elhuzódván 1863. évi jul. elejéig, — mert a városi tanácskozmány ismervén a lakosság nyomasztó állapotát, szinte félt a savanyu almába harapni, — annál is inkább, miután az újból elkészített törv után beismervé lett, hogy ha a két urasági ház, és ezzel összekötött udvar telkek megnyerhető s hercezségétől megszokott alattvalói iránti kegyelméből igen csokely kártalanítás mellett eszközölhető lenne is, de a több építkezési ugy az építő mester által a régi iskola helyre megkezdött kártalanítási költség, mely egységszori ki számítás után 3743 ftoi-teszen, mégis az urodalom főbíró két subarendésának rögzöni olmozdítása 726 frt. A városi küldötségnék utazási költség s hercezség meghatalmazottjához mltoos gróf Zichy Ferencz urhoz, 280 frt; még ezen felül több felmerülendő költségek lehetőkké válván; végre pedig az urodalmi főbíróknék a két háztól nyerendő évi haszonbör is 29 éven át, midőn számításba tételtet volna, — nyilván valóvá vált, hogy a várostól, a város legközlebb és legbujább részön fokvő 44.000 □ öl rétek használata kívántattak a végett által adadni.

Mindezen kárpótlási költségek, midőn előszámítottak volna, 1863. július 18-án tartott városi tanácskozmányt egyelőre óhajtott gondolatában megrezzenté, de városuk iránt nyilatkozó melegebb kötelességük elostggodni nem engedék, s e végett a fentirt gyűlés napján három bizalmas férifől, jelsül t. Kelemen Lajos o megye 2-od alispánja, Szigothy vbírója, Matkovics György ügyvéd urakból álló küldötség — a városi tanácskozmány által az egyezkedésre nézve megbízó levelet nyerve, — s nagy mltsága gr. Zichy Ferencz urhoz a város csodezésével utnak indította, mely miután a városzélja elérésében minden tekintetben mindent megtett volna, a városnak, buzgó lakósbainak, magával a legjebb reményt hozta. — Azonban a hercegi resolutio megérkezte az epedő lélekkel várakozó városnak három hoi túrolmát már a midőn kifárasztotta volna, — Szigothy János városbíró, és Souheil Ferencz urakból ismét küldötséget nevezve s hercezség kegyelméhez a fennebb elősorolt ügy megnyeréséért ismételve a város által utasítva lettek, a mert ezen időközben az iskola építési megkezdődven a város belátta azt, hogy annak más helyrei építése miatt, a letett alapzatnak költsége csak is a várost fogja terhelni. — S a midőn ezek igy történtek volna, a volt földes ur s főméltóságánál a város által tett obbeli folyamodása sikertelen nem maradt, mert még a másodszori küldötség csak utban volt, már s hercezségének kegyelme által a két ház udvar telkével együtt — megérkezett resolutioja folytán — átengedélyezve lett.

A midőn tohát annyi küzdelem után, az óhajtott építkezési helyiséget a város megnyerte volna, nem volt más egyéb hátra, mint a már fellebb felszámolt s felmerült 4743 frtot s még egyéb felmerülendő költségeknek a nép által történendő megszavazása, mit a nép — megértve városa iránti szellemi tartozását, valamint jövőjének jobblétét, — mult 1864-diki évi sept. 4-dikén tartott népgyűlésben egyakarattal megszavazott, s ugyan ezen gyűlésnek buzgó óhajtsa és végzése s mlta Mércy Károly ur, Somogy megye főispánja által megyehatóságilag meg is erősítettett.

Ezek folytán az urodalmi főbíró 29-ki évi kártalanítása is az idő adott két ház iránt fennebb irt 44.000 □ öl első randú réti birtoknak átadását, és pedig 16,800 □ öl, a város birtokából, 27,200 □ öl pedig ez itt alább közölt jegyzék szerinti egyes városi lakósk bőkezű adakozásából lett kiegyenlítő.

Kimutatás:

Azon urak neveiről, kik a kaposvári új gymnasium fölépítéséhez földbirtokkal járultak.

Table with columns: Folyó szám, Név sorozat, Hold száma 1200. Lists names and their respective share amounts.

Összesen 32 3/4

Kaposvár szept. hó 25. 1863.

A midőn a város ezen hazafiai tetteivel a gymnasium igazgató választmány várakozását jóval felülmulta, s mint alapító 1000 osztrák flos alapítványánál sokkal többet tett volna...

Kaposvár mezővárosa TANÁCSA.

Mit kívánunk mi 1865-től?

(Uj évi gratulatio helyett.)

- 1. Ha a tengerész, vész és hullámok közt partra vágy, — töltsd se vedd rosz néven folyó év, ha valahára a sok hányatás, küzdelem, bizonytalanság után mi is révbe vágyunk. Legyen már egyszer lábaink alatt szilárd pont, ne csak örvény, víz és hullám!...

szollem is. Rab nép az, mely gyomráért lelket, lánczosörgét, mindent feled...

6. Gazdaszat, ipar, kereskedelem virágozzék. Ne pusztán magunknak legyünk öröme, hanem az idegen népeknek is. A szellem és anyagi érdek azon összekötés láncszem, mely a távolságot megszünteti, a kézzorítást meleggé teszi, a frigyot biztosítja nép és népek között...

7. Az erkölostelenség, brigantíság — korunk e szennyfoltjai helyébe, melyek olyanok a népekre, mint földre a rengetés, — lépjenek az erény és munkakedv. "Az esés csak akkor fontos, ha az ember erényével együtt esik." Mondja Lamartine.

8. Ne legyen több az orator, mint a hallgató; a jós, mint a hívó. Ha minden ember predikál, ki lesz a hallgató? Pedig ugyan sok "szent igo" van, melyet még kell hallgatnunk, ha "Bábel" nem akarunk építeni!...

9. Hitelünk, mely kint és ide bent egyiránt meg van rendítve, — álljon helyre. De ez nem elég, mert még mindig azt jelentené: hogy nekünk kell kérnünk. Legyünk oly helyzetben, hogy valahára már mi is kölcsönözhesünk másoknak, ha sokat nem is, legalább fél-leréket; idővel ez is sokra megy. Hiszen dr. Prioc kiszámította: ha Krisztus urunk születésekor egy pennyt kiadtak volna ötös kamatra, a kamatok kamatját is számítva, oly össze volna, mely felérne 200 millió földgolyóval, arányban; ellenben kamat nélkül nem tenne három ezret tallért.

10. Azok, kiknek a napok téltségében remény volt kenyerek, ruházatjok, lelkibarátjok, hitelezőjök, a való azonban sem kenyeret, sem ruhát, nem adott — lássák át valahára: hogy jobb a munka az álomnál, s önmagunk vagyunk szerencsénk kovácsai.

11. Legyen meg a napnak rendes fénye melege; az égnek harmatja, esője, a népnek pedig öröme!...

12. Hogy a mennyi s a hányféle nép lakja a házat, — mind testvér legyen, szeresse egymást. Egy legyen hitben, bizalom, szeretet és reménységben; mert mi haszna a milliók száma; ha nem egy a szív, nem egy a gondolat?!

Ha ezeket megadod 1865! úgy nem is sok kívánni valónk marad hátra... R.

Levellezések.

Veszprém, decz. hó utolján.

Tekintetes szerkesztő ur!

Hogy is szokás a munkatársaknak új évkor beköszönteni? — Aha — tudom. Tehát gratullálók! — Kinek?... No, ne ijedjen meg senki, nem tartozom a pénzért gratullálók sorához, kik nem csak hosszú mondókákkal untatnak, de még fizetést is követelnek azért, hogy boldog új évet, jó egészséget sat. — ki tudná elszámolni, mit nem kívánnak. Azt megengedem, hogy én is unalmas percekot szerzek, s — talán egész éven át, pedig mily hosszú egy év! — a lafolyt már 12 hó, vagy 52 hét, sőt mi több 366 nap előtt kezdődött s még csak most lett vége. Azért még so irítozzanak a hosszú untatástól, bizzanak meg a szerkesztő urban, s ellenöröködik vörösi irla fogyoróval, melynek egy vonása semmivé teszi a szellemi szörny-szüllötöket, holott szerzője tán egy egész éjen át érte fejt s mellé fél duzaino tollat fogyasztott — nem akarom mondani rágott — el. Pénzt sem kérek a t. közönségtől, csak — — ol nézet és ne bánson még akkor sem, ha Liviusnak Horatius Caelstről mondott szavai: "ingenti pontom occupavit gradu" rám alkalmazhatnának. Ezt azért kérem előre, mert tartok a mondattól: "mondj igazat, botörök a fejed."... Nem fűszöm odább visszatérek a gratulatióra. Először is üdvözölöm a t. olvasó közönséget a kívánom, hogy — — de mit is kívánhatnék újat, hisz mindnyájunk nevében elmondta már ezt a t. szerkesztő ur az utolsó számban. Csak Kislady S. szavaira figyelmeztetem: "áldozzon (akkor még nem folyt harc az ikos igékről) kik, a mivel és a mennyivel tud!" Oh, ha ezt teljesíteniék, úgy nem volna szükséges az előfizetők gyűjtőinek tajtpipát, sorjegyket igény. Elég mit szerkesztő ur ígért, hogy lapja nagyobb alakban jelenik meg és tárczáját. — De csitt! — ne fűnhangon beszéljünk erről,

mert könnyen meghallhatná a azt felőlhetné, mit egy más szerkesztő ur, kinek előfizetője így szól hozzá — mint nem tudom hol olvastam — "Lapja elég tartalmas, de tárczája üres." Szerkesztő: "önök okai, mert hisz munkatársaim a lapot csak betöltik, de a tárczát előfizetőimnek kellene betölteni." Do mit kívánjak szerkesztő urnak? Mit? — mindent a mit kíván megélnék; jeles munkatársakat, jobbakat csokélysgúnknól; aztán meg sok türelmet a bérmentlen levelek kiváltásánál s hozzánk hasonló vad irkások karcolásainak betűzésénél; kitartást a lapszerkesztésben s hogy jutalom évét is megörhessük, a midőn aranyban, ezüztben fizetünk elő. Szeretném egykor én is azt elzongoni szerkesztőséged lapjában, mit Tompa már hót év előtt a V. U. szerkesztőjének üdvözlőre:

"Te, gyonge kis galyat szurtál vala A dult liget szenes földébe le; S mig gondosan ápolgátá kezod: Hítd sugalta, hogy kihajt az ág; — Dolgozva, hivo nom csalatkozál! Munkádra szép áldást adott az ég: Tíz év alatt az oltvány nagyra nőtt, S a teropóly élőfa ágait Virág, gyümölcs borítja gazdagon, És lombja közt cseng a dal édesen. — Virágozzék, érjen hosszú időt! S ma árnyain fogad üdvözlötöm!"

Végül még azt kívánhatom, hogy a kívánatok teljesüljenek, és az elismerés legyen pálmakoszorúja,

Quos palma nobilis Terrarum dominos evohit ad deos.

(Horac.)

Hát az általunk mélyen tisztelt kiadónak? — Hogy elismerjék áldozatát, melyet e lap megindítása óta mindaddig tanusított s érte méltóan jutalmaztassék sok-sok előfizetővel, mint mennyi nincs, vagy mint mennyi betű van nyomdájában, mint mennyit a Bazár bir, — vagy század részével is megelégednék? Kívánnok még sok tajtpipát, hogy ne csak a gyűjtő uraknak, de minden előfizetőjének küldhessen egyet egyet, talán jobban megszaporodának.

S most a három éves szülöttel — lapunka t. köszöntöm! Gyermekek frissességgel járj be kunyhót, palotát; keress föl szegényt és gazdagot; pört és urat egyaránt, de meg ne fogyatkozzál, vagy hétről hétre el ne maradj, jól viseld magad mindenütt, hogy örömet szerezz a szerkesztő és kiadó bácsinak.

Nagyobb türelmet már nem kívánhatok, ugy is elég türelmes vagy munkálataink befogadásában,

Végül miután hosszú üdvözlötömöt végig hallgattatok, nem kérek pénzt, nem kérek semmi mást, csak hogy mindig ezt tegyék s egy kis szófogadást, — de mostanra köszönöm türelmességtek.

Auguro buon capo d'anno! S. B.

Hírek és események.

(.) A karácsonyi ünnepek a legszebben folytak le; templomaink nem voltak elég tágasak a buzgó nép ezreit befogadni; a városnak ünnepélyes csendjét nem háborítá ez egyszer a kocsik zörgése sem.

(.) Nem csak nálunk érez szükségét a nép, még inkább érzi ezt a hegyes, a természetből mostohábban áldott tartományok lakója. Krainából csak úgy tudul hozzánk az ugynevezett "erdő-pusztító," fagyással keresendő kenyerét. Ez azonban csak türelhető, de mit mondjunk a vendéglőinket annyira elárasztó kuoseberekrol, hogy minden resoirozóra három ily naplopó csik?

(.) Kanizsai izraelitáink folytonosan azzal vádoltatnak, hogy nem akarnak magyarosodni. Annyi igaz, hogy más városok izrael származásu lakóival, mint például a fehérváriak- és veszprémiekkel, kik különösen tiszta magyar beszéd, magyar viselet által tűnnek ki, nem képesek versenyezni — tisztelet a kivételnek. Zerkovitz városi kereskedőnk, ki e napokban vezető oltárhoz jegyesét, s meghívó jegyeit magyar nyelven küldte szét; eleinte bámultuk, de megszünt minden, midőn a lapon észrevettük, hogy nem Kanizsám történik az esküvő, hanem Veszprémben. Ezt annyival inkább méltányoljuk, mert bár napi renden van nálunk izraelita esküvés, eljegyzés és esküvői híványt magyar nyelven, csak egyet is, még ez ideig nem láttunk.

(.) Mint minden évben ugy jelenleg is szent István napján több egylet megtartá vezénylő tagjainak választását. —

A "Polgári Egylet"-ben. Elnök: Halvax József. Pénztárnok: Bottfy Károly. Jegyző: Wagner Károly. Választmányi tagok: Klein Péter, Pranger, Halvax Károly, Stoczek Venczel, Bartos János, Mantuano Rezső, Matulnik Antal, Fasó-óti Bertalan, Barát János, Verhás Kristóf, Michel Ignác, Altmann, Radakovits, Fischer József, Simonsits, Siroz, Gödörházi. — Az építkezési terv kidolgozására: Varga János elnökleto alatt: Wagner Károly, Bartos János, Bottfy Károly. — A nagy kaszinóban: Elnök: Guttmann, H. S. Alelnök: Engländer Lajos. Titkár: Bauer Miksa. Választmányi tagok: Lövinger Miksa, Ebenspanger Manó, Rosenberg Zsiga, Lövinger Izrael, Szukits Nándor, Weisz Samu, Blau Pál, Blau László, Ebenspanger Lipót, Albanich Florián, Rosenberg Izrael, Lövy József, Weis H. J. Schroyer Lajos, Weiser J. C., Sommer József, Ollop Samu, Spanier Nándor, Walbach Mór. Segélyező egylet. Elnök: Weisz Samu. Alelnök: Fischer József. Ellenör: Engländer Lajos. Pénztárnok: Blau Pál, Guttmann Simon, Stern Mór, Richter Mór, Weis Markus, Rosenberg Zsiga, Laackenbach József, Gutmann Alajos, Fesselhofer József, Belus József. Muraköz József, Halphen Lázár, Grünhut Fülöp, Sommer József, Dobrin János, Mitzky M., Hauser János. ifj. Marschal József, Rosenfeld Sándor, Blau László.

(.) A polgári egylet gyűlésén résztvevő, volt szerencsénk mint minden évben, ugy jelenleg is hallani azon stereotippá vált szavakat: — építeni kellene! — e szavak épen így hangzanak a városházán is, a gymnasium építését illetőleg évenként kétszer, de sajnos, hogy ezen szavak ugy oszlanak szét a levögőben, mint a máreziusi hó, s ez hogy miért történik itéljen róla a közvélemény. — A polgári egyletet illetőleg, szakértők által választmány neveztetett ki, de azt is halljuk, hogy a gymnasiumot érdeklőleg szintén egy bizottmány van már régóta kinevezve s most e választmányok eredménye? semmi; azt mondják — nincs pénz, nem lehet! — pedig ha vesszük, az élettengerén mily számtalan pénzforrás van, miért nem folyamodnak ezek valamelyikéhez? — A somogyi gymnasium építésekor sem volt mindjárt pénz, azért a gymnasium építése még sem maradt el; ha ott megtaláltott a pénzforrás ere, miért ne keresnők azt mi is; nézetem szerint, az egylet építése nem csak a tagok hanem a városnak is érdekében áll; miután a befizetés magasabba emelkedik s minden tag magának részvényt vesz, e szerint kétséget sem szenved, hogy lesznek oly egyének is, kik nem csak részvényt, hanem részvényeket is fognak maguknak venni és így körülbelül 6000 ft gyűlne össze, ha most a 15—20,000 frtos vagyionhoz az említett összeg csatoltatnék, ki vonhatná kétségbe azt, hogy ne lehetne 6000 frtot törlesztésre fölvenni s az ezután bejövő évi járuléka és magasabb bér a törlesztést mindig könnyitené, ilyoténkép az egylet egy szép vagyont a város pedig egy szép épületet nyerne. Adja Isten, hogy ez így történék.

(.) Több helybeli polgár a napokban összegyűlt egy lövöldé életbeléptetéséről értekezővén. T. Klein Péter puska-műves néhány fegyvert felajánlott közhasználatra, hogy a nemes czél eléréséhez így is segédkezet nyujtson. Kezdetleg azonban kicsinyben, pusztán szobafegyverekkel határozta az egyesület működését megkezdeni, azon reményben még is, hogy idővel ha pártolásban részesül, terjeszkedni fog. Tekintve azt, hogy egyedül az ily egyletek igazán előmozdító a társadalmi életnek s ezzel párhuzamban a közmívelődésnek, csak örvendhetünk e kezdeménynek s kívánjuk, hogy minél inkább felkaroltassék.

— A nagy kanizsai plébániában 1864-dik évben született: 563 gyermek, 266 fi, 297 leány; meghalt 459 egyén: 244 férfi, 215 házasultak 122 p...

* Mint Keszthelyről írja t. levelezőnk: az irodalom párt olás ott is szunyad; a gazdasági tanintézet október hó elején fog megnyitni; Péterffy igazgató tanár legközelebb ott volt, a lakását már márczius hóban átteszi balatonmelléki városba. Lakatos Sándor tánczművész, ki itt köznevelődésre tanított, a napokban tánczik Sümegyre, előnyös meghívás következtében, hol tanításait végezve, ismét visszatér, s a nyár folytán tőstgyakorló intézetet szándékozik nyitni.

* Legközelebb arról értesítenek bennünket Kadarkutól, hogy oda csakugyan jár a „Pesti Napló“ — „Családi kör“ — „Katholikus néplap“ a német lapok. Örvendünk rajta.

* Rhedesi Bárány Pál, decz. hó 21-én reggeli 6 órakor meghalt Böhönyén, szivbajban, 70-ik évében. Bőke hamvainak.

* Szigóthy Ábrám assz. egy drb. cs. aranyt ajándékozott a kaposvári gymnasium felszerelési költségeinek növelésére.

* Mint Hárkányból írják nekünk, azon vidéken is sok rablás történik. Decz. hó elején Gölöncsér bandájával megjelent egy Vaiszlói israellnál is, kitől 200 fiat kicsikart, de látma támadván, megugrott.

* Sipos Gyula és Pinterics Péter rablók decz. hó 21-én kőtel által kivégeztettek Ilharos-Borönyben.

* A székvárosi nemzeti Casino közlelbi ülésén, megválasztattak: elnöknek, Kozma Sándor; jegyzőnek, Szabó Kálmán, pénztárnoknak, Nöthig Károly.

* Főispánból méltósága által rendeztetett Karácsonfa ünnepély a legzebben és fényesebben tőtt ki. Ft. Kómosz György espercesplébános ur, az ünnepély jelentőségét következő szép szavakban emelte ki: — Tisztelt egybegyűlte! A díszes karácsonfa, mely ma egy éve itt e helyen és először oly helyesen felvirult, mai este a tereben imo ismét örömfunkro megújult. Őszajdóvénk, hogy üdvözítőnk szálltása előestvéjén az emberi kegy

és szívjóság estvőjét is ünnepezzük, — egy szerszind a jótanulót, s jóvácselű 12 fi., és 14 nő gyermekok örömet jelenléti részvételükkel növeljük. A kegyes jótévknek tisztolot, legyen hála köszönet. Krisztus így szól azoknak: „Boldogok az irgalmasok, mert irgalmat nyernek.“ Ez azükközű szegény gyermekek reménytelve, szivórvondvo várják a részükre oly dúsán, s anyai szeretettel pazarjósággal elkészített karácsonyi kegyadományt, s hálaadatos szivvel köszönöndik meg azt, mire Isten örök jutalmat áraszt. Jó gyermekek! legyen emlékezetes, sőt felejtöthetlön elöttetek ezen ünnepélyes est, s ne legyen közöttek senki a tanulás s örkölésigében hanyag, rossz, rest; hanem inkább ipar, szorgalom által tegyétek magatokat érdemesekké jóakaróitok szives kegyeire, imádkozván érte, tük, kérjétek Isten áldását jótévknek szerezésére, vidorteljes, hosszú, boldog életre! A nagyolkú kegyes jótévk, a jótévk nököt, s ezek fényesillagát a méltóságos főispánból asszonyt Isten éltesse! — Mely után 26 szegény gyermek ruháztatott fel, tetőtől talpig, s láttatott el élellemmel, s szent ünnepi napokra. Még a közönség éljenzett, a gyermekek arcán lehetötlátni az ünnepe s meglepetés örömet, mely a fiatal, fogékony szivben bizonyára áldást, örkölésöt és jótéteket fog nevelni.

* A dunántuli körület egyik jelöesebb tánczművészö kinök a táncztanítás terén elvitathatlan érdemei vannak. Lakatos Sándor legközelebb kiadja tánczoktatási könyvét, mely o téren mindenesetre nagy hézagot fog betölteni.

* Karácsony előtti napokban, a zsolézi erdőségek közt egy sneffot lötek. Ez is ritkaság napjainkban.

* Jan. hó 18-án vigalom lesz a megy palotájában, a gymnasium még fedezetlen költségeinek növelésére.

V e g y e s .

* Mennyi földbirtoka van hg. Eszterházy Pálnak? Van 32 uradalma; 532 helysége és 276 pusztája. Tesz o földbirtok összesen: 1150 hold belsőséget. 101,300 hold szántóföldet; 58,700 hold rétet; 530 hold szőlőt; 73,650 hold legelőt; 3,900 hold nádat; 829,000 hold erdőt; s így az összes földbirtok tesz; 568,230 holdat, holdját 1,600 □ ölével számítva.

* Új évtől fogva 130 lapja lesz hazánknek 72, magyar nyelven jelenik meg. Lap lesz elég csak aztán pártoló is legyen.

* Párizsi hírek szerint Napoleon császár nagyszerű műve „Julius Caesar élete“, legközelebb 14 nap alatt, sajtó alá kerül.

* A franczia császár herceg már vadász. Legközelebb a császár a egy vadász kíséretében 3 db. fácánt lött.

Gazdasági tudósítások.

Nagy-Kanizsa, decz. 31. Az ünnepek már nagyrészt elmúltak; az utak, a fagy beálltával könnyebben használhatók, de mindamellett azon élénk kereskedelem, melyet bekövetkezni vélünk, semmi előjele, mivel minden ausztria vásáron a leglazább kereskedelem vehető észre; o szorint mi ma jegyzünk: Buza közép 3 ft, 3 frt 20 kr. Rozs 1 frt 90 kr, 2 ft 5 kr. Kukorica 1 ft 80 kr—2 frt. Árpa 1 frt 60—80 kr. Zab 1 frt 10—15 kr. Kéles 1 frt 80—85 kr. Bab tarka 2 frt 75 kr. Fehér 3 frt 25 kr mörője ausz. értékben.

Kaposvár. Dec. hó 27. Az ünnepek utáni heti vásár semmi jelentékenységgel sem bír; eleség nagyon kevés szállítatott, s a mult számunkban jegyzett árak szorint kelt. Az csős, ködös időt telies, hideg váltotta fel; hó kevés, az utak javulnak. Az ó-hor még folyvást kereset, de a hol eddig kitarították, nem akarnak áruba ereszkedni. (m. p.)

Veszprém, decz. végén. A hidegbeálltával sokkal népesebbket hetivásaraink, mind wz oddigtek; már néhányszor számkón járhattak, most is van meglehetőes hó és tartós hidegro kilátás. Az ár ingadozik. Buza kilója 5 frt 50 kr., rozs 3 ft 60 kr., új kukorica 2 ft 25 kr., árpa 3 ft 20 kr., zab 1 ft 60 kr., bab 1 ft. A honozek egymásra hozzák az almát. Zöld-ség folytonosan szállítatik.

Bécsi pénzfolyam dec. 31.

5% metalliques 71.55; nemzeti kölcsön 79.90; bankrézvényök 778.— hitellétezeki rézvényök 174.80; ezüstagio 114.25; londoni váltók 114.70; arany darabja 5.45.

Nyit posta.

* Egy Kadarkutinak. Tessedk veillnk novet; tudatni, a onnal eleget tesszünk kíváncsigának; ismeretlen kezebb semmit el nem fogadhatunk.

* Keszthelyről: A levél későn érke ett mult alkünkre, erre pedig már érdeklöt vettük; tessék ugy intázkedni, hogy a levelek 6, 15, s 21-ig közlünkben legyenek; ajánljuk ott többi t levelezőnk ügyelmébe is.

* Gy. D-nak, Veszprém: Kérlek időnkint a multbelihez hasonló cikkeket.

* Sz. K-nak, Harkányban: A lapot megrendötük, kérjük tudósításait a sunlabb írt napokra beküldeni.

* T. V-nak P-án: Hogy állnak az aetiák? várjuk leveledet.

* Gy. K-nak: Küldeményed átalituk az ill. tük; pár nap mulva ki ldi a választ s az eredményt.

* Péter: Meggyógyult-e ön? Ünnepi versék. Még dolgozöv napra sem járjak meg.

* M. G-nak: Ugy tudjuk, hogy a kérdés a mult megjelölésé az év elejére volt igérv.

* P. G-nak: Kérünk, előzükket, leveleid is ritkán jönnek.

* R. I-g-nak: Levellnk elment számokra; a választ mielőbb kérjük, miheztartás végett.

* Y. Z-j-nek: Sajnáljuk, hogy későn jött; a pénzt átaladtuk.

* Drávaparti Tillkónak: A kérdéses mil nem jött kezükbe; azt írja ön, nem igen hallgatják azon a vidéken a hárfát; másföld sem, pengesen hírt. David.

* H. Gy-nak: Sajnáljuk, hogy a küldött kötemény egész tájédelmében nem közöltük; ön tutai fogja az okát. A lapot megrendötük; a mutatványt kérjük.

Felelős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

T Á R C Z A .

Királyi tett.

Negro vize partján áll a magyar tábor, Nincsen híd a vizen, pedig magyar ártól... Ki megyen át legelőször? Ki lesz olyan bátor?

Nincs semmi zaj... csöndes a folyamnak habja. Egy olasz a parton a lovát itatja... A királyi parancsszóra Ugrat a folyamba...

Uszik a ló már is... ül az olasz rajta... S mindig sötétebb lesz a folyamnak habja... Tiszta vizét... lassu vizét — A ló felzavarja...

Mindig sötétebb lesz o folyamnak habja... Egyre nő a hullám, s vészthozó haragja Szegény olaszt a lovával Idestova hajtja...

Mindig sötétebb lesz a folyamnak habja... Uszik a ló egyre; — de már nem ül rajta Egy nagy hullám a lováról Az olaszt lecsapta...

Mindig sötétebb lesz a folyamnak habja... Szól az olasz... esd... kér... de senki se hallja Hullám között habok alatt Ugy elvész a hangja...

Mindjárt oda lesz már... ki megyen utána? S a ki a sorognak — élén elő álla... Ugrat némés olasztársággal A folyam habjába...

S hossa az olaszt ki — a folyam partjára... Tizezer hang ottan — felzúgg, és kiáltja... „Éljen a mi nagy királyunk, Magyarok királya. H“

DÖMENY JÉZSEF.

K a p o s v á r .

(Decz. hó végén.)

Tisztelt szerkesztő ur! Nehéz dolog ez időszerint általában valamit az újságokba írni, de nehéz különösen az önöbe. Ha önnek annyi előfizetője; nem, ha csak

annyi olvasója is volna, mint a mennyi cenzora, bírálója, gáncsolója van, — úgy kegyed volna a boldog halandó, ismertetés álmatlan-sági betegsége mellett is.

Az év elején majd hogy meg nem duelláltrk; az év végén allig hogy meg (nem) dönögtek bennünk!

Tisztelt barátom! ne írjuk ezen esztendőöt oda, „hol boldog éveink feljegyezve vannak.“

Azonban a philosophia kíváncsiá szeyint, nyugodjunk meg a hála Isten meg nem történtek, s a megtörténteken egyiránt. Az év aristokratice kezdődött, democratica végződött, így tehát némi haladás mégis kétsőtelen.

A jövőre pedig ne bántsa ön a Hídalgókat a mandarínokat, a hét szilvafüt, — de ne bántsa az ós Kaposvár egykori Bürgerlichezőnek utódait se.

Nevezetesen hagyjon békét a ciztátblák literatúrájának; ne kívánja ön a „postist“ a tisztolt iparosok családí névére alkalmazni hexamoterekbek; maradjon az a mi; maradjon prósa! A költészetet nyomozza ön inkább az illető felindult urak egy némelyikének árjegyzékében, hol a phantasia merészségében korlátot tévesztve messze társzarmalyja gyakran a törpe valót.

Egyébiránt éljünk azon reménységben, hogy azok, kik nevök tréfas felemlítéséért is onnyire fol birtak zúdulni, azok a jövőre szótartásal, pontossággal, tiszta eljárással a Kundachastoktól is élvezendik az alkalmat, hogy azok által neveik olykor olykor a legprózaibb titulusokkal hozassék összekötésbe. Adja Isten! És most egy szót se többet e komediáról!

Volt Concertünk is. Igen, Concert! mert ha nekünk kaposiaknak van „saison mort“unk, s az Isten is tudja, hogy van, — miért ne lehetne Concertünk is?

Ön nem volt a dec. 17-iki hangversenyben. Ugy tett veillnk, mint az adómá rákjai a szigánynyal; csak a levélben volt ön ott, de nem a valóságban! Pedig o verseny hangyon szép volt. Igaz, hogy nem volt oly naiv, kedélyes, mint a minöket tartottunk a mi időnkben, midön szép hazafias versöket hármásával is declamalgattunk; midön a háromszin másikkal borított Delinko klsaszony egy hajában négyszer is élénkelte az „A magyar leány vagyok“-at. Novorégi Pista jó pajtásunk pedig guitarra mellett solóifütyölt.

Jaj barátom, ezek a szép idök rég elmúltak már, most ez újabb generatio és had, melynek szellemi súlyedését Jerómiás bátyánk folyvást siratja — Wagnert és Bothovent, Chopint és általában kottákat követel a versenyöktől.

Maár Gyula, a versenyadö szolgált effélekkel a t. közönségnek. A Taunhüser és a Norma ábránd, meg a repülö Hollandi, Lohengrin Cis-moll sonate, Choppin Etude-je, már magában oly programm, minölex csak virtuozok szoktatják a közönséget.

De hát ki is ez a Maár Gyula? ezen érdekes, halavány ember? Virtuós is Compossessor. Az első tulajdonság és szép, de az utolsó még szebb.

Csudálatos faj ez a Compossessor nép! ó és új eszme, esökönyösség és civilizáltö, ezer ellentmondásban feltalálhatök benne.

Ezen falusi urak közt, kik nagy részben szántanak, vetnek s okoskodnak, mint a hogy szántatök, vetettek s okoskodtak ezöltt, a falusi apák; hányszor bukkantik a szomszéd európaiag koresztül — kacsul miüvel világsiakra?

E férfiak közt, kik előtt még gyakran a művészet csak kasza-kapa körtölés, hányszor találunk kiképzett tehetségeket, hatalmas szellemlovagokat.

Ki hímnö például, hogy a Zselicz egyik ondes, elrejtett falujában hol a jámbor sváb nép faczipében tölti el a hosszú életet, van egy fiatal zongora, ki elment Berlinbe, hogy eltanulja a zongora, a zeno titkait? s a ki most is naponként, ha hazatér a gazdaságból, elvégezte a dispositiót, zongorához ül, hogy Beethoven, Mendelsohn, Choppin, Schumann, Wagner és Liszt szellemével töltse el az éj nagy részöt a hatalmas játékaival felverje a nyugalmas falusi éjszakát.

Akár a rendkívüli tehnikát, akár a szinezés elevenéségét, bája, kintétek, — mind két szempontból Maár Gyula a legünnepelebb zongora hösök közt illoti meg a hely. S míg a vakmerö, soha nem tévedő futások a billentyün, az ügyes eszökök okoskodnak, addig a composítö, a zongora edetisége, az illetöt költött műveje be; — még ez ideig a világtól nem ismerö, szorö, de rendkívüli diltottans.

Ez ö nőne esontunkból való esont, és vörünköl való vér, még sem bírt ez ideig megjelölö érdemeket támasztani maga iránt, a minden szepet, jelet és honit pártoló, öldkelö somogyi köröinknél.

De so sajt majd megjö az is lassankor. Csak nem rég törtött, hogy Hajsziál táblabíró ur a Cis-moll sonatán ugyan elszunynyadt, de midön megtudta, hogy o „blá-viroz“ fiatal ember 20 mázsa gyapju eladást gött fáradt ho Kaposvárra, derült arcú, a nyujtá kezöt Zselicz orpheusának, kilávo mondván: Amicol dum ot quando — legyen szerencsem!

Ez Maár Gyula. E hangversenyben szépen énekelt még Kovács Kálmán; Szabó Kálmán pedig Lord Byron Parlainájából szavált, még pedig jól és helyesen.

De förmészötesen az est, söt a nap hösö csak Maár Gyula volt.

Illeönek még valamit beszélni a Casinóról, még a mútmalomról is, de megállapodom s bevezegem a harmoniával; vajha az új jövendö övet azzal nyithatná meg a disharmoniák kifáradt nép és haza, melynek önnel eszté boldog új övet kíván.

BUKOGÁTI.

I r o d a l o m .

△ Az irodalom terén hosszabb idő óta pihonö Vahot Imre „Budapesti ellenör“ cím alatt, új évtől kezdve „bizonyos időköz nem kösöt“ társadalmi, kritikai, művészeti ismörtörtesztö füzeteket ad ki. „Egyetemes lap-üzemlö“ rovat alatt a magyar folyóiratok ismörteti. Az előfizetésök (egész évre 5 frt — vagyis 10 füzet ára) Ritik. Mör könyvkereskedésébe, vagy a szerkesztöhez küldendök. A vállalatot ajánljuk t. olvasóközönsögnök figyelmebe. Ugy a Fenyvesy Adolf orsz. gyűlösi gyorsíró által szerkesztendö „A magyar gyorsíró“ című szaklapot, mely a dunár hótól kezdve, minden hó 1-én és 15-én megjelenik fély nyomatot s egy negyed iv, gyorsírású szöveggel. Előfizetési díj: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt o. ö. mely uri utca 4-ik sz. a. lakö szerkesztöséghez küldendö.

△ A sok tapintaltal szerkesztött s nem pillantányi beccsel bíró „Erdészeti lapok“ ez év folytán is megjelennek. Az ördöirtás szomorú napjainban, nem ajánlhatunk o téren olvasmányt lelkiismeretesebben, mint fentebb említett lapokat, melyek körül az olvasás bizonyára megeremi gyűlölcset.

Könyvészet.

A kiadótulajdonos könyvkereskedésében következő új művek érkeztek:

Báugh Kálmán, általános kor- és korjelölés tan, 3 frt 70 kr.

B. Eötvös József. a falu jegyzöje regény 2-ik kiadás 3 kötet 3 frt.

Herbert, Napoleon Lajos 1808—1848-ig történeti korrajz, fordították Szabó Richard és Diénes Lajos, a füzet ára 60 kr.

Humorod J. Agnes. társadalmi regény, 2 kötet 2 frt.

Jókai Möröl, milyenek a nők, elbeszölések 2 kötet, 2 frt.

Kempelen Gyözö. Két ur, regény 4 kötet 4 frt.

Major Béla, a Magány ömör, beszölö gyűjtemény 2 kötet, 4 frt 80 kr.

Munkay János, a 80-iki elvek és a keresztönység vagyis a mult századi hiteltö, büfcasözet, 3 frt.

Oginsky gróf Lengyelhon, védanyala, vagy a vácsai szomorú játékok, fordította Göthard Endre 1 füzet, 40 kr.

Petheö Dénes, huszár dolgok, rajzok és humoristikus elbeszölések, 1 frt 40 kr.

Szász Károly, Zrinyi a költö, történeti költöi beszölö, 80 kr.

Zala-somogyi Népnaptár

1865. évre. Harmadik évfolyam. Szerkeszté Tóth Vincze.

Báterködöm figyelmeztetni a t. cz. közönséget fentnevezett díszes kiállítású naptáramra, mely sajtó alól csak most került ki, színezett borítókkal s több fametszvényvel, melyek közül különösen a kaposvári gymnásium érdemel említést; tartalma következő:

Naptárrész, u. m.: holnapok, időszámítás. — A száz esztendő jövőmondó időjósatai (képpel). — „Halljuk a szép szót,“ költemény, emondja Gyárfás. — „Beköszöntő,“ költemény Fárnek Kálmántól. — „A magyar nép lelke,“ Tóth Vinczétől. — „Két szomszéd,“ költemény Sellyey Bélától. — „A hű feleség,“ Turultól. — „Kesztyű Pista“ (képpel), költemény névtelen. — „A tengeri rablók,“ beszély Aranyossy Lajostól, (két képpel). — „A vakmerő,“ költemény Kugyeraitól. — „Népdalok,“ Kükényesi Pistától. — „Illustrált hasonlatok“ (6 képpel). — „Dani cigány“ (képpel), költemény Aranyossy Lajostól. — „Hogy kaphat egészséges ember egyszerre váltólázt,“ (egy képpel). — „Képek a nagy világból,“ fotografizta csutorafalvi báró Hörpentő Jónás. — Hasznos tudnivalók, u. m.: szeplők, májfoltok, szülmöcsöknel, napsütött bőrbarnaság ellen, s többféle hasznos tudnivalók.

A magyar kir. udv. kancellária. A magyar kir. helytartó tanács. M. kir. földterhermentési pénzalap igazgatósága. A m. kir. hétszömélyes tábla. A m. kir. ítélő tábla. Zalamegye tisztikara. Somogy megye tisztikara. Nagy-kanizsai városi tanács. Nagy-kanizsai ügyvédek. Nagy-kanizsai orvosok. Országos vásárok. Bélyegtörvény. Kamatszámítási tábla. Hirdetések.

Azon siker, melyet előbbi naptáram kiadásai eredményeztek, határozta el velem, hogy 1865-ik évi naptáramat, nem tekintve sem költséget, sem fáradságot, ügyes írók műveivel betöltve, díszesen eszközöljem. Ára a 7 ívnyi naptárnak 40 kr., keményen kötve s irlapokkal ellátva 60 kr. Kis kiadás 26 kr. A t. gyűjtőknek minden 10 vevő után 1 tiszteletpéldánnyal szolgálók.

Naptáramat a t. közönség-pártfogásába ajánlom.
Nagy-Kanizsán, november hóban, 1864.

Wajdits József,

a naptár kiadó-tulajdonosa.

Felhívás!

Mintán néhai Tallián Borbála, férjzett Thassy Ferencnének, mint azon magvaszaktól Tallián Gábor testvérei egyikének és 1/2-ed részbeni főúrnak maradéka, az eddig őket képviselő, de elhunyt Thassy Károly ur helyett másikat választani és nevezni mind ez ideig elmulasztottak — ezzel általam ünnepelesen felhívom, hogy a családból egy ily megbízottat, aki ezen ágnak érdekeit kiválólag képviselje és az itteni képviselővel magát folytonos érintkezésbe tarthassa, 30 nap alatt annál bizonyosabban sziveskedjenek nevezni, mivel hallgatásuk esetében ezen ág legidősebb férfi tagja fog képviselőjüknök elismertetni és így vélelmezteni, mintha a fennnevezett ág jelenleg életben levő tagjai azt különösen is elválasztották volna. Kérvén ezuttal azt is, hogy ezen felhívási idő folyamán alatt ezen ág legidősebb tagja magát vélem mindenesetre atyafiságos érintkezésbe tegye azért, hogy amaz esaketség beálltával a már ugy is oly sürgőssé vált családi teendőkkben mindjárt eljárhasson. Kaposmérő, nov. 30-án 1864.

Gaal Alajos,
mint néhai Tallián József maradéka
képviseelője és családi jegyző.

(3-3)

A cs. kir. hadügyminisztérium az 1865-dik évre a katonai ruházathoz és felszereléshez szükséges zsinórszatók és gombkötő készítményeknek, — a tártárhoz használandó zsinórnak (Fils), — nyakkötők és nyakkendők, forogók és egyéb fővegyeszeknek, ötvös-, réz-, óntó-, kesztyű-, gombcsináló és kötélgyártó-munkáknak, fuvószereknek, mindennemű csatok, karikák, horogok és k. p. csatoknak, sarkantyúk, szabolák, szabolánczok s horogok, valamint lövarköröknek, különem szegkek és vasszerkezetek, bádogos és lakatosmunkáknak, nyeregfiáknak, sziták és kofekötő munkáknak, és tégpés egy pamutneműeknek beszerzését tekintetéből, az ajánlatok újjáni versenyzést elrendelte.

Az ajánlatok a vállalkozni kívánók részéről legfeljebb 1865-dik évi január 20-dikáig déli 12 órára vagy korábban a cs. kir. hadügyminisztériumnál, vagy pedig a budai cs. kir. országos katonai főparancsnokságnál benyújtandók. Az előíllandó szerkezetek részletes jegyzéke, egy a közelebbi ajánlati feltételek a soproni kereskedelmi és iparkamaránál betekintetők.

HIRDETME NY.

Stephales Richard hitelközönek összehívása! Somogy megye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Mayer Abrahámnak Stephales Richard elleni keresetében a kioligítási végrehajtás, utóbbinak a Nemesdéli 9. sz. é. j. könyvben 1768 hely. szám alatt bejegyzett birtokára elrendeltetvén, az árverési feltételek a a kioligítási sorrend megállapítása tekintetéből hitelezőknek tárgyalási határnapul 1865. január hó 31. napjának reggeli 9 órája kintűzetik; mire hitelezők azzal hivatnak meg, hogy megmon jelenésük esetében a fennebbi ügyletek bíróságilag fognak megállapítani.

Egyszermind felhivatnak mind azok, kik a kijelölt birtokhoz igényt tartanak, azt a fennebbi határidőig ide bejelenteni siessenek.
Kaposvár nov. 30. 1864.
Somogy megye törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság.

HIRDETME NY.

Ifju Kozma János hitelközönek összehívása! Somogy megye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Kozma János ifju ellon a kioligítási végrehajtás onnek a Kadarkut 182. sz. t. j. könyvben I. 1-8. rendszámig bejegyzett birtokára elrendeltetvén, az árverési feltételek a a kioligítási sorrend megállapítása tekintetéből hitelezőknek tárgyalási határnapul 1865. február hó 14. napjának reggeli 9 órája kintűzetik; mire hitelezők azzal hivatnak meg, hogy meg nem jelenésük esetében a fennebbi ügyletek bíróságilag fognak megállapítani.

Egyszermind felhivatnak mind azok, kik a kijelölt birtokhoz igényt tartanak, azt a fennebbi határidőig ide bejelenteni siessenek.
Kaposvár dec. 7. 1864.
Somogy megye törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság.

HIRDETME NY.

Fias Máté hitelközönek összehívása! Somogy megye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Klein Lázárnak, Fias Máté elleni keresetében a kioligítási végrehajtás utóbbinak a T.

Koppányi 78. sz. t. j. könyvben I. 1-17 rendszámig bejegyzett részirtokára elrendeltetvén, az árverési feltételek, a a kioligítendő sorrend megállapítása tekintetéből hitelezőknek tárgyalási határnapul 1865. február hó 18. napjának reggeli 9 órája kintűzetik; mire hitelezők azzal hivatnak meg, hogy meg nem jelenésük esetében a fennebbi ügyletek, bíróságilag fognak megállapítani.

Egyszermind felhivatnak mind azok, kik a kijelölt birtokhoz igényt tartanak, azt a fennebbi határidőig ide bejelenteni siessenek.
Kaposvár dec. 10. 1864.
Somogy megye törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság.

ARVERÉSI HIRDETME NY.

Somogy megye polg. törvényszékének, mint telekkönyvi hatóságnak részéről közhírré tétetik, hogy Elbonicz Ede kaposvári lakosnak felperessége alatt, Balogh József mennyei lakos elleni követeléses fedezésére lezalogolt, és a Kaposvár község 76. számú telekjegyzőkönyvében + I. rd. sz. alatt foglalt és bíróságilag 1200 ft o. é. becsült ingatlan, Kaposvár községben a helyszínen 1865. évi Január hó 7. napjának reggeli 9 óráján — mint az első határnapon — elárvereztetni fognak; a második árverési idő, ha netán az első vevő nem találkoznék, 1865. február hó 7. napjának reggeli 9 órájára a helyszínenre kintűzetik, azzal, hogy ekkor fennebb kijelölt ingatlanok a becsáron alól is eladatni fognak.

Az árverési feltételek a törvényszék irodájában mindenkor megtekinthetők.
Kelt Kaposvártól nov. 16.
Somogy megye törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság.

ARVERÉSI HIRDETME NY.
Somogy megye polg. törvényszékének, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Csokk István Gyöngyös melléli lakosnak felperessége alatt Németh István sz. Galovita Julianna Gyöngyös melléli lakos elleni követeléses fedezésére lezalogolt és a Gyöngyös melléli község 11 számú telekjegyzőkönyvében 13 helyen sz. alatt foglalt és bíróságilag 3000 ft o. é. becsült ingatlanok Gyöngyös melléli községben a helyszínen 1865. február hó 18. napjának reggeli 9 órája kintűzetik; mire hitelezők azzal hivatnak meg, hogy meg nem jelenésük esetében a fennebbi ügyletek bíróságilag fognak megállapítani.

Egyszermind felhivatnak mind azok, kik a kijelölt birtokhoz igényt tartanak, azt a fennebbi határidőig ide bejelenteni siessenek.
Kaposvár dec. hó 7. 1864.
Somogy megye törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság.

ARVERÉSI HIRDETME NY.
Somogy megye polg. törvényszékének, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Csokk István Gyöngyös melléli lakosnak felperessége alatt Németh István sz. Galovita Julianna Gyöngyös melléli lakos elleni követeléses fedezésére lezalogolt és a Gyöngyös melléli község 11 számú telekjegyzőkönyvében 13 helyen sz. alatt foglalt és bíróságilag 3000 ft o. é. becsült ingatlanok Gyöngyös melléli községben a helyszínen 1865. február hó 18. napjának reggeli 9 órája kintűzetik; mire hitelezők azzal hivatnak meg, hogy meg nem jelenésük esetében a fennebbi ügyletek bíróságilag fognak megállapítani.

Egyszermind felhivatnak mind azok, kik a kijelölt birtokhoz igényt tartanak, azt a fennebbi határidőig ide bejelenteni siessenek.
Kaposvár dec. hó 7. 1864.
Somogy megye törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság.

9 órájára a helyszínenre kintűzetik, azzal, hogy ekkor fennebb kijelölt ingatlanok a becsáron alól is eladatni fognak.
Az árverési feltételek a törvényszék irodájában mindenkor megtekinthetők.
Kaposvártól dec. hó 9-n 1864.
Somogy megye törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság.

ARVERÉSI HIRDETME NY.

Somogy megye polg. törvényszékének, mint telekkönyvi hatóságnak részéről közhírré tétetik, hogy Bellonich Gyöngyös felperessége alatt Braider Adam bagolai lakos elleni követeléses fedezésére és a bagolai község 141. számú telekjegyzőkönyvében + 368. hr. sz. alatt foglalt és bíróságilag 600 ft o. é. becsült szőlője bagolai községben a helyszínen 1865. évi dec. hó 21. napjának reggeli 9 óráján — mint 2-ik árverésben, a fennálló törvényszék értelmében becsáron alól is eladatni fog.

Az árverési feltételek a törvényszék irodájában mindenkor megtekinthetők.
Kaposvártól nov. hó 29-n 1864.
Somogy megye törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság.

Hirdetmény.

Ifju Sára István hitelközönek összehívása! Somogy megye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Kajdi Sándornak, Ifju Sára István elleni keresetében a kioligítási végrehajtás utóbbinak a k. mérési 30. sz. t. j. könyvben 1-30. rendszámig és I. rendszámig bejegyzett birtokára elrendeltetvén, az árverési feltételek a a kioligítási sorrend megállapítása tekintetéből hitelezőknek tárgyalási határnapul 1865. évi február hó 11-ik napjának reggeli 9 órája kintűzetik; mire hitelezők azzal hivatnak meg, hogy meg nem jelenésük esetében a fennebbi ügyletek bíróságilag fognak megállapítani.

Egyszermind felhivatnak mind azok, kik a kijelölt birtokhoz igényt tartanak, azt a fennebbi határidőig ide bejelenteni siessenek.
Kaposvár dec. hó 7-én 1864.
Somogy megye törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság.

Hirdetmény.

Pap Jánosné Domonkos Julianna hitelközönek összehívása! Somogy megye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Fodor Pálnak, Pap Jánosné Domonkos Julianna elleni keresetében a kioligítási végrehajtás utóbbinak a k. mérési 16. sz. t. j. könyvben I. 1-22 rendszámig bejegyzett birtokára elrendeltetvén, az árverési feltételek a a kioligítási sorrend megállapítása tekintetéből hitelezőknek tárgyalási határnapul 1865. február hó 18. napjának reggeli 9 órája kintűzetik; mire hitelezők azzal hivatnak meg, hogy meg nem jelenésük esetében a fennebbi ügyletek bíróságilag fognak megállapítani.

Pony-eladás.

Két szürke Pony (török) 12 markosok, szépek és szelidek — az itt volt lovarda tulajdonosától visszamaradt) — lovaglásra ugy fogatba is igen alkalmazhatók, minden órán szabad kézből, készpénz fizetés mellett, jutányos áron — eladatnak.

Bővebben tudakozódhatni Neusiedler Pál tulajdonosnál, „zöldfa“ vendéglő bérőljénél Nagy-Kanizsán.
(3-3)

Bizonyos halál Csalhatatlan irtószere patkányok, egerek, poloskák és svábbogarak kiirtására,

mely szert alalirt bátorodik a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani. Alalirt az általa felalált irtószerecsék sikere felől képes ugy magánosok, mint államhatóságok által kiadott bizonyítványokkal magat igazolni, minél fogva számos megrendeléseket remél.

Ezen szer 10 évig is eláll és mégis sikeresen használható. Kapható Nagy-Kanizsán egyedül csak Fesselhofer Józsefnél. Ára egy bádogszelencének, mely Riess Guttmann névpecséttel van ellátva, magyar és német használati utasítással együtt 1 ft 10 kr. o. é.

RIESS GUTTMANN, vegyész- és szabadalom tulajdonos.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdaság, tudomány és művészet köréből.
A somogy megyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen a lap legalább egy íven, január hó 1-től kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán azétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 5 frt., félévre 3 frt., negyed évre 1 frt 70 kr. — Minden előfizető a tulajdonos költségen könyvtárát az eddigi fennálló feltételek mellett föl a ron használatja. — Nyiltér egy Petít sorért 10 kr. — Hirdetők hat hasáboz Petít sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. s blyegdíjért 30 kr. fizetendő. A beiktatási díj s a lap kezelését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára, a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, úgy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

Pamut termelése eredménye.

Tisztelt szerkesztő ur! Hogy minő lendületet nyerne gazdaságunk az által ha gyaputot termelhetnénk ezen gazdasági indokból, de leginkább saját szenvedélyemből fogtam a munkához. 1860. február hava 2-án Amerikából, majd később Afrikából kapott gyapot magot, minden kitelhető módon meghonosítani akartam. Leirom tehát öt egymást követő éven át történt gyakorlati észlelőtet, szolgálván tájékozásul Somogy s hason vidékekre, azért is, hogy a mennyire tudatlansági hibát követtem el a termelés körül, okuljak és részint okuljanak azok, kik meggyekben a téren kísérletet akarnak tenni.

Midőn 1860-ban, egy brémai hajóval postanyalában a magokat kaptam, egyszerű czímmel: „pamut mag”, minden körülírás nélkül, nehogy azégyont valjak a még előttem tudva nem levő kezelésre nézve, fele magomat — mintegy 1,200 szemet öt részre osztottam, I/5 részt nyomban csirázattam csörépben, II/5 részt kortbó, veteményes ágyba; III/5 részt szabad mezőre, és erdei földbe. IV/5 részt turfás berek földbe. V/5 részt pedig jó, de magas szőlőföldbe vetettem el.

I-és vetemény a csörépben kicsirázott, mint a hajdina, de két széllyel való levelezéskor bármily kényes átültetéssel 120 szállból vagy 3 drb. erőt meg a szántóföldbe; így tény, hogy mint plánta nem átültethető; miről a többi éveken tapasztalat is megérdemelt, mert saját szerű, egyenesen lemond, első szivgyökere még a plánta gyenge kapálása-kor is, ha mondul, azonnal ellankad és olvész.

II. A szabad mezőre földben vagy 20 szál kikelt a megmaradt, desanyaru, apró növény maradt s mint később tapasztalám, a szántás mélysége sem elegendő porhanyót sem megkívántató humus tartalommal nem bírt, így belőle pamutot sem ezen évben, sem utóbb nem kaptam.

III. A turfás berek földben ez évben elfagyott; később más éveken kikelt ugyan, de nyáron vesszett el; így öt év alatt a berek föld egyszerű sem vezetett eredményhez. Az erdei irtás földben jól kikelt, de már éveken tapasztalatok szerint: midőn a növény két, szélyel való levele, (a hajdina levélhez hasonló) válni kezdett, a férges lerágták és soha sem hajtott mellékajtást, hanem kivesszett.

IV. A kertben, jó mélyen ásott földben kikelt, de későn érett, felpattant gumó minden bokron noha 20 is volt, virágzót kaptam egyet, így kiképzett magot igen keveset és szép pamutot szinte keveset többnyire sárgásat s nem magától elválót, hanem széttegni kellett, csak olyan 4—5 féle vágott alma-gerezd formában volt a pamut.

V. Magas szőlőföldben, kötött sárga agyag, felszínén fehéres homokkal alrétöggben jó trágyavegyítéssel, legjobban disslett. Termett első évben vagy 4000 jó magom, 1 1/2 font szép gyapotom; 1861-ben kevés termett 2100 kikelt mag után kortombon; a szőlőföldben 8025 magom, a vagy 2 font 20 lat gyapotom. 1862-ben elvettem vagy 20,000 magot, de lett csak 3 font, 22 lat, jó és szép gyapotom, megjegyzés, hogy sok kipattani akaró gumót száraztól lemetteltem a fagy elől, s fűtött szobában ideileg megröpedésén, magom lett ugyan, de a gyapot olyan morinó gyapja

forma rossz, sárga érotlen. 1863-ban 18,000 kikelt magból a szárazság miatt lett 5 lat gyapotom, s ilyen amolyan érettségű 1,200 magom. 1864-ben jóformán mind kikelt, de a száraz tavasz miatt ismét megcsökkent, úgy hogy a szó teljes értelmében egy, de egy hirt mondó gumóm sem képződött; s most öt év múlva egy szál gyapotom, s egy nem érett magom sincs.

Itt állok tehát öt évi kísérletem után, minden eredmény nélkül, s no hogy az mondasék, oka saját hanyagágom — ennek ellenében még néhány észlelőtet jegyzem fel, mikből kitűnik, hogy egész szorgalommal kezeltem a pamut termelést.

1-ör. A növény magja hasonlít az almájéhoz, csak hogy nagyobb s hoszuzad, gömbölyű; az amerikaihoz hozzáragad a gyapot s tlakésabb, az afrikaihoz nem ragad a gyapot és simább. 3—4 nap alatt, nedves talajban kikelt; hűvös földben egy hóig elteng, sőt elrothad. Innen látható: hogy meleg, nedves föld kell neki.

2-ör. Levele hasonlít a hajdina, vagy orgona virágához; keléskor kettős levele és minden kettős levélhajtás közt új ágahajtás történik, míg a növény az ágahajtást meg nem kapja, vagyis a kevésse dörműs szára fásodni nem kezd. A lehető legkényesebb plánta; előbb megereid egy földből felhuzott s újra elültetett tök, vagy dinnye plánta, sem mint a legszorgalm-sabban elültetett gyapot plánta.

3-ör. Ágai annál bokrosabbak minél kedvezőbb talaja s az időjárás (mert ez a fő). Az amerikai plántából, egy jól felnőtt bokor szélességét és magasságát érve, lehet egyet 4 láb térterületre számítani; az afrikainak 5 lábót. Árnyékot vagy tisztátalan földet épen nem bír, ha mellék ágai vannak, vagy is szára már fás, megtűri a metéllést, de míg kis plánta, egy levél vesztéseért is olaszrad.

4-ör. Virágja a hibiscuséhoz hasonló, csak hogy valamivel nagyobb; az amerikai világos rózsavörös, az afrikai csitrom sárga. Folyvást hajt virágait, míg a dér meg nem csipi. 6—8 nap tart egy virág.

5-ör. Levele főszerepet játszik, innen van, hogy jobb szereti leveleinél többszöri nedvesítését, mint sem a talajban levő gyökere az ottani nedvességet.

6-ör. Galambtojás nagyságu gumó 4—5 gerezdesek; az amerikai gömbölyűbb s nagyobb, az afrikai kisebb, csucosabb; a megérésre szerfelett nagy melegeit igényel; teljes nagyságában, nagy melegeben felpattanik a gumó két hét alatt; hűvös időben elteng éretlenül 3 hón át, vagy fel sem pattanik, egy gumóban van 7 mag. Annyszer kell szedgetni, a mennyiszor érik; afrikai gumó 8—10 ad egy latot; amerikai: 6—7; — így az amerikai többet.

7-ör. Egy főgyökere, a szivgyökér; hol 2 1/2 lábíg lehatolhat, ott kevés mellék gyökere van; növéskor száraz talajban csak ung, de nem nő; felotte nedvesben kivész.

8-ör. A legelső, dérben vége van, mint a babnak; a fűgefához hasonló betakarás sem segít, hanem évenként olvasz, dacára, hogy szára évenként fává válik.

9-ör. És miután a nedves, alatti talajt nem szereti, hanem a kötött de porhanpós földet, mint a gesztenyefa; folytonos harmatot igényel, vagy esőt, és mi legfőbb — meleg időt

mit mi megadni mesterséggel nem bírnak, kivált az érskor: nagy melegeit; miután pedig növelésre 3—4 havat igényel, rendszeresen nálunk az érskor hűvös őszi éjeleket kap; s egy bármily mesterséggel Somogyban haszonnal nem termesztethető. Fogadást merok rá tenni ha már valaki honosított növényt akar termesztetni, azon földmennyiségen, melyen 10 krt érő pamut terem, — limal babot vagy vörös csutájú, amerikai hármas csövű kukoricsot termesztve, 10 frt. hasznot fog nyerni.

Blind a gyapot, mind a limal bab és hármas csövű kukoricsból küldök mintát; a kukoricsa felől megjegyzem 1/5-del több a liszt tartalma; tűzőn kipattogatni, mint a másféle kukoricsot nem lehet; dacol, az idő viszonyosságával, mint az idén és a múlt évben megmutatta, nem úgy mint a gyapot.

GAAL ALAJOS.

Ártatlan merengés vagyontalanságunk s népnevelésünk körül.

„Hába esküszik nekem hazánki érzetből, fejedelm levél hűségéről, hons éretéről, barátságáról akáki is, nem hiszek neki ki állatként képes hátrahajni, s minden elhatás nélkül a kites jóvendőre bízni vérd, vagy csak hívtó is.”

Gróf Széchenyi István.

I.

Nagy-Kanizsa, decz. 23. 1864. — Ha csak az időjárásról kezdem én is; hisz most még országos főfáink is, ha nem is a luozaszek, de a luozanaptár szerkesztésével foglalkoznak, szorgalmasan jegyzetvén a Luozs és Karácson között 12 nap légtűntetési jelenségeit, hogy addig is, míg a kormányzat nevezetesen mozanatokat az alkotmányosság színvonalán lsten kgyelméből jogosan észlelhetnék, légtűntetési jegyzeteink nyomán legalább azt tudhasák meg, édes merengések közepett, onyhítólóg vigasztal: hogy hányat ütend számunkra a következő 12 hó légtűntetési órája?

Kedves hazánk termesztő ország levén, az üzlet pangása, a nyomasztó adóröndszert, a pénzforgalom fenakadása a munkabér és természetnyel árkelet aránytalansága mellett bizony nem is caoda: ha a birtokos osztály is a vagyontalanság mindinkább győtrő küzdelmei közepett aggodalomteljesen kutatgatja a jövő titkait, s az időjárat kedvezőbb fordultával óhajtaná felderíteni lehagolt kedélyállapotát.

Kiknek hatalmukban áll, az országosi bölcseséget aranytollal meg-megragadhatni: boh jó szolgálatot tennének a drága honnak, ha következetes egymásutánban minél gyakrabban cikkeznenek a földadó, a munkabér s természetnyel aránytalanság sorvasztó következményeiről is.

A földművelő vagy telkes gazda, családtagjaival idegen erő nélkül is megtehetővén annak idején az igényelt munkát, valahogy még csak kikerekítheti földadóját; de a pap, tanító s a nemzet értelmeseb osztályát képező egyéb kisebb birtokos annak idején oly bér mellett kényszerülök idegen munkaerőt alkalmazni: hogy a természetnyel folyó árkeletnél fogva földadójukat csak érzékony vesztosséggal adhatják be. Ha már a földadót termesztő hazánkban egyetemes mérvben kevesíteni csakugyan nem lehetne, legalább a papok, tanítók s a nemzet nevelőbb osztályát képező egyéb kisebb birtokosokra nézve, mint kik természetből fáradalmuk eredményének nagyrészt a törvényelötti egyenlőség idevonatkozó szigorja mellett idegen mun-

kaok közt felosztani kötelezvék, mind polgáratl nözpontból, mind a társadalmi alapelvek olvitáshatlan érveivel fogva a földadót lefelb szállítan valóban üdvös volna!

Igaz, hogy az időztatási rendszerre vonatkozólag a törvényelötti egyenlőség szigorát már maga a testvériség boldogító kövélés is nagyban onyhítható; amde a nép igen nagy része még nincs tisztában a testvériség kötelme iránt, mi nélkül pedig a nemzeti becsület, dicőség és közjólét nem emelkedhetik óhajtott színvonalra s megbomlik a társadalmi rend. Nem, nem, buzog népünk legnagyobb részében a polgári éretyek nem oszult vére, a szó szentesége keblükben nem vort gyökeret; mert a józan és helyos irányzatú nevelés soktatás áldásaiban nem részesülhettek, azért csalekvényeik savaros és tisztátalan kulfőből fakadozván, fő czéljuk nem használni, hanem csak vagyonosodni. Fajdalom, józan nevelési irányzatok nélkül kapítván meg népünk az el-elődcsört közszellem s divátos felvilágosodási oszméktől, s tudatlanságában csak szűttlen követelődő avattatott álltuk. Nincs viszonyainkhoz alkalmazott csalédrendszerünk, nincs kormányzatilag megállapított munkabőrünk, nincs természetnyelünket értékesítő közlekedésünk, nincs pénzforgalom; de van nyomor és koldusbot, ily vörtek mellett a szar emberül hogyan álljuk ki?

Törömtünk piacot, ezt hangoztatjuk teletorokkál már évek óta jobbról-balról Kárpátokról Adriáig! mintha bizony az a piac-teremtés oly egyszerű s könnyen kivihetőmunka volna, mitégyes vaspályavonal azonnal szentesíthető is? — Van vidékünknek Nagy-Kanizsában piacza, mely a sopronkanizsai pályavonal megnyitásával, a budapesti már évek óta átadatott a közforgalomnak, mi a jövő nyáron könnyon megtörténhetik, hisz már csak a kanizsai várvölgy egyrészen hiányzik még a töltés; hirtvev hűtedhet országgra terjesztheti; de mit használ a hirtvev piacz? ha a létező fonobb érintett fogatkozások mellett természetben hazánkban természetnyelünket itt is csak vesztosséggal adhatjuk el. Ugyan is: kitűnőbb buzából egy mérő 2 ft 75 kr; rozsból 1 frt 60 kr; árpából 1 frt 35 kr; zabból 1 frt; kukoricsából 1 ft 30 kr; burgonyából 75 kr; szóna mázsája 05 kr; egy kocsi szalma 6—6 inaszával 2 frt; 6 bor akója 8 frt; ujnák 3 frt.

A földadó, s munkabőrrel ily viszás arányban álló érkelet mellett nem kell-e a nemzet értelmeseb részét alkotó birtokos osztálynak minden törvéves dacára a vagyontalanság örvényo felő adortatnia, kivált ha még a légtűntetéstől is megmontási tényezőül csatlakozik nyomasztó körülményeinkhez?

Időjárásunk Luozs napjától gyongón töltes, uralgó szelek és zivatarok nélkül ködös és havas esővel váltakozó; tehát a Luozs és Karácson közötti napokban tett légtűntetési észlelőtek nyomán inkább nedves mind száraz évet jósolhatunk.

(Vége következik.)

VAJTY.

Zárlevél.

Béán Kélmán urnak Szabarban.

A keleti marhavész ügyében.

A keleti marhavészt a Zalamogy kapornaki járás egészségi körületében, 1864-ik évi deczember hó 4-én megészűnt, azért e körület decz. hó 26-án ragály mentesnek lön kijelölve, mi annyit tesz, hogy e körület, a lozárás alól felmentetett s a közlekedés ismét előbbi forgalmába helyhatott. 11 körséget és 2 pusztát vett ostrom alá. Ragály fordított birka nyáj átszállítás szolgált elac

indokul a betegségeknek lángra gyulása az
továbbostattott az elhullott dögök hullá vész-
leteinek ebek általi elzsepelésével, elterjedt
pedig az állatgyógy rendőri szabványoknak
hanyag megtartása által.

A ragályos községekben a marhák össze-
létszáma 5244. Ezek közül betegült 587,
gyógyult az isteni gondviselés közbejöttével
245, eldögült 331. 8 pedig lobunkoztatott,
mely szerint az összes veszteség 339, az élet-
ben maradtak száma 4905.

A betegségek észlelhető külsőjelei voltak:
étvágy, a kérdézés hiány, kedvetlenség, a
füleknek lecsúszása, gyakori fejfájás, láz,
focakondvo történt hasmenés, légdögök a
bőr alatt, erő hiány, és sorvadás. Ezek után
a beteg vagy meggyógyult, vagy megdögült,
miként a sorsnak tetszett.

A hullák megnyitása alatt a vékony belék,
a negyedik gyomor, a fonés gyulladásban és
fekélyedésben fenn találattak, a befallato-
kat fedő takony hártva vastag, kocsonya áll-
mányhoz hasonló nyakkal fedettek, itt ott
szelvényedések és hártvas izadmány tünkek fel.

A szájrétű paczal tartalekát ritkánál talál-
tam komóny, és száraznak, ez jobbra tor-
mészetes állapotban volt, a hol ellenkezőt
leltem, ott a választó réteget paprika hinto-
lékhez hasonló fonés lob lepé meg, a finom
hártva mindonkor a tartalékra tapadt. A tar-
talék jobbra porlasztható száraz volt.

A tüdő soknál kitágult, sötét vörös és ké-
kes, márványszínű foltokkal fedett volt, a
légszó sokszor hártvas izadmányal bírt,
főleg a gög közül, állomány vérdus, a fog-
hús kékes, laza, a fogak ingadozóok levőn
körülük mélyedések mutatkoztak:

A máj hamuszínű, nagy s porhanyó.

Az epo hólyag nagy, epével tele.

A vizező szervek, a lép beteges sohasem
volt.

A vészt a rendőri szabványokbani kicsa-
pongasok s mulasztások tették tulsulyba:
Tapasztaltam, hogy a szabály szerűen ki nem
tisztított istállókban hetek mulva vissza vo-
zetett, vagy vissza hagyott marhák mind
megbetegültek; el nem különzés esetében
alig maradt fertőzetlen, egészséges csak egy
is; az eldögültnek járma, ha a másik nya-
kába tötötelt ez is megbetegült; a közös
itálás, a közlegőre szorítás mellett legkö-
sőbb, s csak nagy veszteséggel szűnt meg a
vész, s fordítva; a kórházba vitt beteg
marháknak látogatói rendszeren házukba czo-
polték a ragályt, s megfertőzték marháikat;
a mely község több figyelmet fordított, az
állatgyógyrendőri szabvány megtartásá-
ban, az előbb és több szerencsével szabadult
a vésztől, mint amaz.

A meggyógyulást majdnem mindenkor
himlőkötöghöz hasonló bőrkötög előzte meg,
mely bizonyos jelöl szolgált a betegnek
életben maradására.

Orvosságot senki sem használt, aszerencsés
kimenetelt természet gyógyorejo idézte elő.
Mekisörtötött ugyan az ugynevezett "Sul-
furetum caleii," de ez lizon nem csak hogy
nem használt, hanem őlt is, mert volt eset,
hogy bevételre a halál rögtön beállt.

Az őltást is megakarták próbálni, de az
illetők óvatást tettek ellene, ugy mond: "nem
akarjuk a vészt szándékosan növelni, a ve-
szélybe ejteni a még nem beteg." Egy ál-
latgyógygyetemben 12 darab szilaj marhán
megkísörtötött, a marhapestisnek beoltása,
melynek ez lön az eredménye: Megbetegült
mind. 7 megdögült, 5 megmaradt. A tanár
kísörtötlet tön annak kinyomozására, ha o
beoltás által a kórhajlam csakugyan meg-
szűnt-e. Egy pestis marhának orrát száját
szemeit törülte ki egy szobkendővel, hazamon-
vón ezzel törülte ki azon 5-nek orrát, száját,
és szemeit. Harmadnapra mind az 5 beteg-
gült és marhapestisben megis dögült.

Az állatgyógyrendőri szabványokat a me-
gyehatóság hivatalos organuma tetto életbe,
és védte is, a védelmi sulyt azonban a mar-
hatonyosátszókra mint leginkább érdeklettekre
bízta, mennyiben minden fertőzött községben
egy egy alvászabizottmányt szervezett. Egy
községet sem dicsérhetek meg ama jó indu-
ltáért, hogy önszerencséje védelmében kellő
szigorral működött volna, s ha méltányolni
kell az igyekedést, a szorgalmat valakiben,
ugy ezt csak is a megyei hivatalos organum
irányában kell tanusítani, mert egyedül ez
tartá meg utolsó porozig egyenlő védelmi
állást nemcsak a vész, hanem a marhato-
nyosátszók mulasztásai és orvázakos kihágásai
ellenében is.

Ezuttal lezárult az imet befejezén, kívánok
önnek boldog új évet.

TERSÁNCZKY.

Keszthely, dec. 14-én 1864

Leleatos Sándor magyar táncz könyvéből mu-
tatvány.

A tánczról és zenéről.

Az ifju szívvel, természetnél fogva össze-
hangzik a táncz, melyet elősegít a zene: fel-
hangolván az érzelmeket a forró kebelben,
még az ónlábakat is mulató mozgásba emeli

és ragadja, azonban voltak és vannak o ne-
mes mulatságnak is feketevörű ellenségei.
Sokan eszelős ugrándozásnak, mások ifju
bohókodásnak tartják azt; de leginkább
csak azok tekintik ily szommal az ifjuság o
földi élvezetét, kik különben is az egész vi-
lágot gyászszal óhajtanák elfátyolozni. Nem
voltak-e ők is fiatalok? nem tudják-e hogy
különösen a mai mostoha és szomorú körül-
mónyeket tekintve, más gyönyör élvezete
alig van az ifju szívnek, mintogy társaságo-
táncz, zene-estély, vagy közhelyenitánczmu-
latság? Vannak talán jelenleg kik megítél-
nek azon honfui vagy honleányi kobelt,
mely hazánk szerencsétlen korszakában még
csak viradni is kívánának? Igaz, némileg
helyeselhetném e véleményt, ha épen a ma-
gyar példabeszéd: sirva vigad a magyar o
véleményt némileg lenom rontaná.

Testi örökünk azért alkotják, hogy ezo-
ket nemos utak és módok által kielégítsük.
Ha az égi ajándékokhoz kölcsönzött finom
tulajdonságokat pajkos, vagy épen gonosz
szándékból elhomályosítjuk: ugy szomtuk a
rózsát, a a legszebb virágokat, ellenkezőknek
látja; fülünk a szívmelől zenének hódító
hangjait kellemtelen fűrészlármának hallja;
s általában csak a szóp természetet gyönyölök.

Talán omlítenem is fölösleges, mily kelle-
mesen hat az ifju érzékekre a lelkesítő zene?
ellenkezőleg pedig találkoznak olyan
sárepés szerencsétlenek, kikro ugyan azon
zene semmi, sőt néha rosz hatással van. Igaz,
más színben látja egy szerelmes a virágos
kertet, midőn mindenütt gyönyört, életet tal-
lál, minden kis virágnak örül, mintha az
egész természet csak az ő boldogságának ör-
vendene, mint egy életunt zarándok, kinok
még Olaszország viránya is szivatagnak
látzik, az élet kedv és vidám szív a termé-
szetben gyönyört, kéjt talál, ha pedig átéltek
a romény-éveket: élő halottai vagyunk a már
akkor megunt világnak.

Vannak, kik a táncztermeket; szerelom
templomának nevezvén, sima utat látnak
abban nyitni az erkölcs romlására. A fény és
ruha pompa — ily elmékednek, az ellágyító
zene, a fölpiperőztett táncz szűkek, mind meg
annyi súlycsőtő tünemények az ifju szemé-
ben és szívében. — Az állítás igaz, csak az
abból vont következtetés nem helyeselhető;
o mellett merész, s azokra nézve megbántó
is, kik semmi esalva vétkes reményekkel, ha-
nem egyedül ártatlan vigkedvőség és szerény
mulatság kedvéért jelennek meg a mulatság
színhelyén. Gyenge órony az, melyet szünto-
len őrszemekkel lesni kénytelenitovagynak,
melyet minden pillanatban elsúlyodéstől kell
félteni! a nemes szívű, tiszta jellemű és mű-
velt ifju, esábitó titkolódásokban nem ala-
sonítja le önméltóságát; nyilván lép fel a
fényes közönség elé, a becsület ösvényén
nem romog a világtól; a kétszínű, vagy talán
szárazsínű csapodár, betanult hizelkedés
mellett is, gunyszavakkal üldözöttetik és me-
vottetik a nemeslelkű hölgytől.

Korunkban a tánczvigalmak ugy rendez-
ték, hogy azokból a legkisebb homálya is a
véteknék kizárva, már a divatnál fogva is
ifju hölgyeink közmulatságba többnyire
anyak, vagy őrhölgyek (garde des dames)
kiszörtében jelennek meg. Véleményem szer-
int tehát a közmulatság a színhely, hol az
ifju szív, szülői vagy nevelői társaságában
kölcsönösen művelődhetik; mert hiszen mi
szébb, mint mind a két nemből a lelki szép
tulajdonok? A testi tulajdonok könnyen her-
vadhatók, s a testi szépség lélek nélkül ha-
sonlítható egy szép, de illat nélküli virághoz.

Mert tudjuk azt, tisztelt ezimű olvasóim,
hogy a táncztanulás a nevelésnek szükséges
támasza, mert minden nevelt egyénnek tán-
czot tanulni szükséges, mert ott fejlődik az
idomos delios állás és járásmód, azonkívül a
megkivántató bókok, a mi az életben leg-
szükségesebb, mert be sem tudunk lépni a
mivelt osztály körökben, hogyha az illedelem
szabályait nem tudjuk, ki vagyunk tévo a
megszólásnak; azért még most is sokan van-
nak a 19-ik században a kik a táncztanulást
eszelős ugrándozásnak tekintik; nem pedig
a legfőbb hiányt pótlónak, nevelő intézetünk-
ben is erősen szorítkoznak amár az illetők
arra, hogy gyöngéd hölgyeinket és ifjainkat
a tánczoktatásban beavassák, mert tudják
azt, hogy a nevelésnek ütere. Türekedjünk
is azon a monnyire tölünk kitelhetik, a mi
szép és nemes és a mit a jelenlegi korszak
megkiván, ezt gyermekeinktől megne-
vonjuk.

Ezek folytán tisztelettel hívom fel és ké-
rem az érdeklett szülőket, atyákat, ne hagy-
ják kihalni gyermekeik ifju kebeléből a test
deliségét, magatartását, az idegek azelőz-
ását stb. sükerrel előmozdít, egyik legfőbb
eszköz a táncz tanulást.

Levelezések.

Pest, januar 1-én. 1865.

Tisztelt szerkesztő ur!

Olyan időben, mikor a fővárosban minden
pang, megvallom őszintén, igen nehéz feladat
levelezőnek lenni. Színházunk hoz ugyan oly-

kor valami újdonságot, hanem vagy a sze-
replők jóles játékaának köszönhetően csak,
hogy a darabot ki nem fűtyülték, vagy po-
dig — az ritkábban — a darab jóleségének,
hogy a szereplőket nem érte o megtisztel-
tés. Olykor pedig Pest városát kellene kifű-
tyülni, mert jól játszanak és jó a darab, ha-
nem nincs közönség. Igy előgödten alig hagy-
hatjuk el a színházat, ha csak Ceresát nem
akarjuk élvezni, ilyenkor szokott közönség
lenni — alkalmasint azon okból, mert bálmu-
ták a régi rómaiak a germán foglyokat —
mert nem értették.

Erkel bemutatta új oporájának néhány ré-
szét, hanem nem volt képes oly hatást elő-
idézni, mint néhány év előtt Bánkban. Akzal
vigasztaljuk magunkat, hogy majd jobban fog
tetszeni, ha az egészet halljuk, — de mikor?

Az új lapok leandák az újévi köszöntőt —
a mutatónyaszámot és előfizetési ívet. Tagad-
hatlan, hogy egyik jólesőbb közülük a "Ha-
zánk és Külföld" — minduntalan kapunk új
meg új külföldi lapokat, melyeknél a kérdést,
kell felvetnünk okvetlen magunkban, miért
nem lehet a magyarországi fametszés ilyen.
A cikkek pompásak, ha a rajzok hozzá illők
lesznek, o lap ritkítja párját.

Intézetek gyarapulnak, javulnak s gon-
dolatunkban rendelkezünk időnköröl előre,
hogy mindenhová mehessünk, hol a főváros
érdekeset fog felmutatni. Az állatkertnek
igen szép a helyiségo, s miután a pénzbeli
kellemtelenségek el vannak hártva, s orszá-
gos intézet lévén az adott kölcsön országos
gyűjtések általi visszafizetés remélhető, ta-
lán már jövő évben lesz felállítva. A taka-
rékpénztár épületre nézve két párt létezik,
az egyik a régít óhajta háromolatosra épít-
tetni, míg a másik a Dunaparton óhajtana
épületet. Az akadémia könyvtára nemsokára
be lesz rendezve s figyelemre méltó, hogy a
könyvek belső becséhez méltó szép kötésök-
kel díszelg. A postahivatal, mint értesülünk
nem szándékozik a város közepéről elvándor-
olni, hanem alkalmasint az úri-utczában vesz
vagy bérel házat. Muzumbeli lényeges vál-
tozásokat is emlegetnek. Talán a természet-
tudományi osztályra nézve? Bizony elkelo.
A nemzeti színház képeződjét holnap fogják
megnyitni, míg a népszínházat német sänge-
rok vették át.

Egyetlen intézetünk, miről nem irhatok
jót, az egyetemi könyvtár. Az ifjuság folya-
modásai a legtekintélyesebb lapok felszólalá-
sai nem használtak semmit. A tömördek íro-
dalmi kincs ott terem, s jóformán alig látog-
ják. A vizzetetek ügye is hét évi álmat
alussza, talán arra vár, míg a Dunavizének
ize megváltozik.

Ugy látszik, hogy a következő év a parti
üzletvilág javára fog lefolyni. Biztosító inté-
zetek, bözének, iparbankunk most kezde-
nek javában működni, s az alap mindenütt
oly biztos, hogy lehetetlen aggódni fonnállá-
suk miatt. Ily szilárd alapnak közönséi szin-
tén a pest-losonczi vasút is oly gyors felépi-
tését; habár ifjabb az erdélyi törvöl, még
is ennek létrehozatalát gyorsan tulszárnyalta,
s a pénzes világ birodalmát a részvények
magas árkeletje tanusítja.

Úszintó "boldog új év" kívánattal zárom
be leveletem a azon ígérettel: hogy gyakran
fogunk találkozni.*)

XAVÉR.

Mohács, decz. hó 28-án. 1864.

Csak még néhány nap, s a jövő év küszö-
bön állunk. Monny remény, vagy még óhaj-
van az újévhez kötve, a boldog még boldo-
gabb, a szerencsétlen, sorsűzött pedig csak
tűrhető sorsot vár. Ifju szerelmesek (néha
öregok is) egymást gyöngéd indulattal bármí
csokely ajándékkal lepik meg, s az ebből eredő
öröm, azonos az ártatlan gyermekével, mely
nem az ajándék értékét mérlegeli, hanem az
ajándékozó szívjóóságát. Az új évek min-
denki örül, s nem csokely szerepet visz a
népszokások tömkölegében is. Vannak vi-
dékok, hol az új év első napján a közöposz-
tálynak, ha csak lehet, malaczpecsenyét adat-
nak az asztalra; mások nyulat, halat, de
szánvas állatot soha, mert az állhat azt tartja
hogy a ki az elsőkből eszik, előre megyen
évben, mivel a malacz tur, a nyul és a hal is
többnyire előre hat, a szárnyas állatok pedig
lábaikkal visszafelé kaparnak.

Az nem tokinti senki, hány ember megyen
azért visszafelé gazdaságában, bár az újév
első napján szinte malaczpecsenyét evett, de
oz által azért még sem veszté hitelét az ősi
szokás. Ily népszokás sok vidéken az, hogy
Aprószentok napján gyermekek, sőt meglett
emberek is házankint eljáznak rokonaikhoz
ismerőseikhez, kiket 6—8 vékony galyból
összeillesztett fonadékkal, néha érezhetőn
megvernek, hogy a jövő évben ne kellesés,
de egészséges, s frisek legyenek. Alig kép-
zelhetni, hogy mily káros befolyással vannak
az ily népszokások az erkölcsiségre, mit nép-
tanítók csak egy évtized lefolyása alatt is
szép uton módon gyökeresen megszüntethet-
nének. Sajnosan kelle tapasztalnom csak

*) Szivesen vesszi a

Szerk.

ma is, hogy az "aprószentek" (inkább apr-
ördögöknek lehetne őket nevezni) uton utfé-
lön hömpölyögtek részegen. Az említett nép-
szokásnak tehát ily káros eredménye van;
mert a gyermekek már 5 órákor reggel jár-
nak házankint s kívánják a friss egészségét,
miért többnyire egy ital bort, pálinkát, s no-
hány garast kapnak; a szeszés italoktól előbb-
utóbb megérszégednek, a pénzt pedig hason-
lón üdvöletlenül elpazarolják. Szerintem, ha a
szülők oly gyöngék, vagy pedig oly egytű-
gyűek, hogy gyermekeiket az ily szokásoktól
vissza nem tartják, helyén lenne, ha lehetőleg
a néptanítók odahatnának, hogy az mielőbb
megszüntettetőnk. KUGYERAY.

Hirek és események.

(.) Rég bevett szokás szerint sylves-
ter estélyén N.Kanizsa minden utozái-
ban zengett a zene, számtalan gyermek
hátról házra menvén néhány új kraj-
czárért czifra cadentiákat mondani —
addig másfelől esdült a mulatni vágyó
közönség a már előre hirdettét dalárda
estélyre, s néhány óra negyed teltével a
szépen kivilágított "zöldfa" nagy ter-
me 400 ünnepelesen öltözött vendégtől
díszlett.

Ezen élvezetes est megnyitását Rózsa-
völgyi és Redl urak kezdék meg; zong-
gorán, négykézre előadták a nyitányt
"Nabucodonosor"-ból, mely után a da-
lárda felváltva szavallattal, bohóc elő-
adással, hegedű- és zenejátással a
következő vegyes dalokat éneklé: Dal-
ra, Willkommen Zöllnertől; Máskor
Kreuzertől; Potpourri, összeállítva Jai-
teles karmester ur által, ez utóbbi tet-
zésben részesült és többször hivatott.

Moses és Silberberg urak női színházi
öltönyben burkolva, előadták a kettős
dalt "Eljegyzés lámpafénynél", Offen-
bach operettjéből, mely a közönséget
jól megkaczagtatta; mondhatjuk, hogy
ezen élezes fiatal emberek az ily humo-
ristikus jó kedvet derítő bohóc jelene-
tekre születtek és ha tovább tanulmá-
nyoznak, de még nagyra is vihetik.

"Csokonai", költemény Petőfőtől, sza-
valta Ebenspanger Lápót ur, a költe-
mény szellemét jól felfogva szép tiszta
magyar előadását a közönség szivesen
fogadta.

Mint nap hőségnek üdvözölünk kell
Redl J. urat, ki hegedűjén előadá Beri-
ótól "Fantasie balet" és Rebertől a "Böl-
csödalt." Mit mondjunk Redl urról, ki
hegedűjének bájos hangjával gyönyör-
rően és kimondhatlan érzellemmel, enyel-
gősen előadá művészi dalait, mely nem-
csak a műértő közönséget nagyobb
ábrándokra ragadá, de még a legszomo-
rubb hangulatot is felvillanyozá, a játszá-
sátszűnni nem akaró tapsvihar jutalmazá,
nélkünk pedig örömlünkre szolgál egy
ily derék zenemű-kedvelő fiatal embert
körünkben láthatni, ki nemcsak mint
hegedű művész vivott ki magának tekin-
tőt, hanem zongora játszásával is el-
birja mulattatni a szakértő közönséget,
fogadja elismerésünk mellett azon óhaj-
tást, hogy kívánjuk körünkben sokáig
birhatni és varázs hegedűjének hangját
többször élvezhetni.

Az előadást táncz követte, melyet csak
éjjel szakita félben, jó kedvel válvá az
ó-évtől, de még jobbal üdvözölve az új
évet, a dalárda a "Hymnust" éneklé a
zene a "Lükóozit" harsogtatá, mire a
közönség éljen zengése még jobb kedvet
árasztá, a tánczot ujonnan megkezdék s
csak négy óra után fejeződék be. A mu-
latságon vidékiek is részt vettek, a köz-
tük tájéukunk több tekintélyes földes ura
is, kik megelégedéssel hagyák el a
termet.

Szabadjon ez estélyről néhány észre-
vételt tennem, örömmel halljuk, hogy a
győri, aradi és több magyar dalárdák ha
előadásokat tartanak, a működők mind-
nyáján tetőtől talpig magyar öltönyben
jelennek meg, — nem lehetne-e az
nálunk is ugy? — továbbá határozot-
tan ki volt jelente, hogy helyben állan-
dóan lakó, nem tagok, semmi szín alatt
nem vehetnek részt az előadásokon és
mégis voltak ségyent nem ismerő, s to-
lakodó emberek, kik ily derék társulat

fenntartására megvonják filléreiket, de mulatságaira azért mégis oda tolakodnak; több pártoló tag pedig azért érdemelt megróvást, hogy a szabad családi bemenetet nagyon is fölhasználják, s odahozzák kisebb gyermekeiket is, kik még ily nyilvános helyre nem is valók, ezt jó lesz idején meggátolni, mert később a gyermekfelvigyázó is a családi jegyhez tartozik.

Ritka öröm bú nélkül, még a teremben mulatott a közönség és örömmel vált meg a kevés boldogság hozó, de a szegénységet, nyomort, nagyban is előmozdító évtől, addig városunkban szomorú jelenet volt, mert valamely rozslékli gaz tettes, Benozok helybeli sortés kereskedő gazdasági épületeit felgyújtá, s a tűz dacára, hogy szél nem fújt még, is dühöngött és az említett épületek porrá égtek, szinte panaszt kelle hallanunk, hogy a vész közelében akutak bezárattak, csak a csendőrök erélyes fellépése után lettek felszabadítva, ez sem igazság, továbbá sajnáljuk Benozok urat, ki dacára nagy korának nem jött azon gondolatra, veszélynek kitett épületeit biztosítani, ha ily vagyonos városi ember nem akarja a biztosítás jóvoltát felismerni, mit szóljunk a falusiakról.

(.) Dalárdánk nagy álarozos táncvizsgalmát február 8-ra tűzte ki, reméljük, hogy még fényesebben fog sikerülni mint a tavalyi, mely minden várást fölül mult, s több mint 600 egyén vett részt benne.

(.) A már említett lövölde társulat 40 tagon felül megalakult és szombaton kezdő meg működését; mint halljuk ezen társulat az ideai farsangon egy táncvizigalmat szándékszik rendezni.

A vasuton szaporodnak a szerencsétlenségek, a helybeli indóházban egy kisebb hivatalnok a köcsök közé került úgy megsértődött, hogy néhány nap mulva kemény szenvedések közt kiadta lelkét, temetésén jelen volt az egész személyzet, meglepett bennünket a nagyban zugoldós, kárhóztaták a vasuti temetési intézkedést, dacára, hogy minden egyes kész megosztani fillérjeit ily szomorú alkalomhoz, még is a vezető urak részéről, oly felületessen lett gondolkodva, hogy mennyire van ezen

egyéneknek igazuk, valóban helyes lenne, a hivatottak részéről a megvizsgálás.

Kapósvár.

— Egy helybeli gazdag izraelita s, kinek gyermeke bizonyos büntényért a törvényszék elé állítottatott, 30 darab os. arannyal akarta megvesztegetni a megye kormányzó főispánját, mint a törvényszék elnökét. Főispán is méltósága a 30 db. aranyat a megyebeli jég által károsult szegények közt rendelé kiosztatni. A dus izraelita pedig, — ki mind emberi kötelessége, mind öntudatának eleget tett volna az által, ha önmagától szánja szent oázra fentebbi összeget, — nem mostanában fogja ismételni arannyal — meglehet már — megszokott kenéseit!

* A székvárosban is alakulóban van egy segélyegylet; — mint halljuk — az alapszabályok már felsőbb helyre felterjesztvék, s az eddigi aláírók száma többre megy hatszázra. Bővebben fogunk róla szólni legközelebb.

* Egyik vidéki munkatársunk következő verssel gratulált:

„Boldog új esztendő, de valóban újat,
Melyben magyar népem a rögöt ne fujjad.
Évet sokat és jót csak úgy kaphatsz újat,
Ha önön voreddel nem fogsz huzni újat.
Maradván a régi, sorsod is csak az lesz,
Mert a régi rozsa nem újit, hanem esz.
Budádat viseld az utolsó föltig
S ellensége légy a bugyogónak holtig.
„Allgom.” — „Proso” — t szemed soh' so lánson;
Ne vedd a külföldit, lett légyon az bárszony!
Pénzed legyen annyi, mint Somogyban köles,
Kukoricád, gabnád legalább egy öles.
Borod, quantum satis! és nem olyan fanyar,
Mint a to jelened szegény, jámbor magyar!
Lány, övegy asszony monjon sorban férjhez,
Szép párosan élni, oh mily sokat ér ez!
Sok káplánból legyen az idén plébános;
Illik, hogy a Jancsi legyen immár János.
Vitéz kőzomborból váljék generális;
Magyar koll ido is, nem valami bális...
Monsion meg az Isten kezdő poetától,
Kinek vagyon sipja fűzfának ágából“
stb. stb. stb.

* Az újévi gratulációkon is ástestünk; az még szerencse, hogy ily szűk időben legalább a „jókívánság” és „sokáig éljen” elég bőven osztogattatik; ha a zsebben nincs is, legyen legalább a szíven! Egyébiránt ezen jó kívánságok sok „sexortinko” vannak az ilyen na-

pokon. A versekben, cifra jegyekben ez év első napján sem volt hiány; ha valahol az utozán Carambót csináltál, bizonyosan gratulans vagy versosztóba utközél.

† Taoskándi Cseörgheő Gyula, volt hit. mérnök, f. hó 2-án meghalt agyvelő szélhűtésben. A gyászoló család egy minden tekintetben szeretetre méltó tagját, a baráti körök nemes szívet, a haza pedig egyik hí polgárát veszítette el benne. Áldás Istentől poraira.

* Hogy a moosárok közvetlen okai a váltóláznak, mutatja a Balaton lecsapolását követő azon tapasztalat, hogy míg 1863-ban a boglári vasut állomási orvos több száz váltólázas betegot gyógyított, a síófoki pedig szinte 1000-et, melyek meggyógyítására több mint két font kinalra volt szükség. — 1864-ben alig egy-két hideglelés beteg fordult elő a nevezett vidéken. (E. F.)

* A szűkség mennyire viszi az embert? Balaton felvidékről írják nekünk, hogy B. Kajár, Kenese és több helység halálszája a mig eléggé be nem fagyott Balaton jégén szerencsét próbáltak, s midőn már a mély viz felett voltak, az erős éjszaki szél megszakitá ajegot az éjszaki Balatonpart felől; a Balaton közepén pedig nagy riadás támadván, — a temérdek halász el volt szakitva a száraz földtől, s életveszélyben hajtattak a jégtáblákkal együtt a viz színén az orvász szélrohamtól. A vízbehalás, és a megfagyás köztös része a szerencsétlencen. Midőn tudósítónk levelét írta, bár néhány egyén szárazra lépett, a szerencsétlen catastrophiának még nem volt vége.

* F. Següsdön a Ferencz rendiek zárdájához osatolt szállóosko tökéi közt vadon tenyész a gyapot (gossypium orientale), melyet a kapások eddig — minden figyelem, s haszonra tekintet nélkül irrogattak. Mult évben sikerült gyönyörű osopros virágot hoznia, úgy magot is; mind két példányból meglepő, szép mutatvány érkezett szerkesztőségünkhöz a fenntebb említett helyről. Nemzeti gazdaszatunk érdekében — kívált ily gyapot — szük világban — bá sikerülno meghonositanunk e növényt, bizonyára

nagy anyagi előnyükre lenne. **Május 11.** munk hoz egyik gazdánktól ily termelési kísérletet, messze égalj alól hozatott magvakból, melynek eredménye felküldetett országos gazdasági egyletünkhöz bemutatás és megbírálás végett.

* Gölösör rablóvezér, ki rettegésben tartotta a megyét, kinek fejére jutalom tűzetett, — agyonlőve. Breznik pusztán (verőze szomszédságában) a pandurok által meglepetve, meglődötetett, s midőn látta, hogy kézre kerül, saját pisztolával magát agyonlőtte. Holt teste a napokban szállítatott be a székvárosba. Egy gazemberrel ismét kevesebb. Vajha elmondhatnók: ez volt az utolsó!

* Anyira befagyott a Balaton, hogy szeltiben járnak rajta; hanem azért a — jég alatt nincsen gerenda. Fogast még nem láttunk.

Nyit posta.

Sz. V-nak, Pesten: Leveled örömet hozott; szives megírásonban intézkedünk; aly: Isten, hogy siker koronázza; annak idejében magán levelét írunk.
Buvárinak, F. Següsdön: Az új küldeményt később nettel vettük; az ígéretet várjuk; leg, en többször szerencsénk.
Mohácsra: Hasonlólag mind n jót kívánunk; kérjük a multhoz hasonló szorgalmat.
L. S-nak, Sillemon. Nem lehet' eddig tárgyhalmazz mint; az ígért kézirat b k idősebb várjuk a kiadásotti határidőre, mert később el lezünk jobban foglaltva.
Sülfokra: Az ígért eddig még nem tejesített.
I-nak, A Domborun: Leveledre intézkedünk; az illoték nehezen gondolják rá magukat; mlh, t beáll egy-egy akatona; azonnal tudatjuk veled.
Karlarkulnak: A helység neve nem elég arra, hogy önek öreg fejszé el faragott levelét kiadják, ha az iradalm méltósága m' engedné is. Egyébiránt tapasztalhatta ö: hogy elvünkben sem t kintely, sem érdek se ha meg nem íngatott; ann-ival inkább mosolygó fogadjuk a „bajvívás ujonczának” zaját, s ny getéselt, kik a fényes tokban — fakardot hordoznak.
Gr. H. I-nak, Bécsben: a lovagias lököt készenjűk; a mit t tünk, szívünk sugta. A kérdezett tavaszig a fővárosban marad; pár nap mulva megy magán lov- lünk. Nagy b es i részvétért fogadj; méltóságod forró köszöneteket.
T V-nak: Mi történt veled? Zelelci brigádnak: Még nem kerülhetett rá a sor.
Arcopágnak: ???
Sz. P-nak: Nagyságod bennünk régi tiszt- lőjét találja vintéskoron. A könyvet m' grendeltük; a szép küldeményt később emlekünk közt van.
B. S-nak, Szécsen: A választ várjuk.
Eszékig ívának, Vu-tán-ül-n városban, chináb n: Műved jóni fog; türelm.
H. J. B. L. M. K. A lapot m' grendeltük.
L-t szük a magyar ruhát. Igaza van önek, d a vera közhellon.
„Reggeli álom”. Egy str fa kihagyásával has-nálható volna.
J.—y-n-k: Kérünk magánlevelet a hallgatás okáról.
„Parisian”. No bánted a műkedvelő?
„Rajnai utam”. Nekünk nagyon hosszú; kívánságát azért telj stjük a jövő remény jégben.

TÁRCZA.

La Vallière hercegnő élete.

Egy névtelen és 1708-ban Kölnben megjelent Francia kiadás után fordította

RÉNYI REZSŐ.

Nagy Lajos*) Europa fejedelmének kétségkívül legnemesbike, de külsejére legzobibike; ámbár mondhatni, hogy most már hanyatlik, ellenben az is állítható, hogy előbbi állvariaságából mit sem vesztett. A hadjáratok, melyekbe országlata folyamában benyolódott, s melyekből szerencsével lépett ki, nem akadályozták szorlemi kalandjait.

Soha fejedelem büszkébb nem volt, s a dicősséget jobban nem szerette; de nem is volt fejedelem szerelmosabb és szonvodélyosabb. Szíve nem tartozott azon merovek közé, melyeket nehezen közelíthet meg a szerelom, orősdvőn, nem tudom mily elvek által, melyek a szerelom ostromai ellen védik, annyira, hogy csak nagyon nehezen találhat részt a szonvodély. Ep oly szellemű mint behizelgő külsejű, mindzok fölött ö király: s ez több somhogy ne szerettecsók.

Közhiból tudjuk, mikép a szerelmi kalandok oly varázssal bírnak előtte, hogy senkit nálánál jobban nem érdekelnek, s ámbár a nők felé különös vonzalommal hajol, még sem szeretett sokat közülük. Először szerelmét Mancini kisasszony bírta, Mazarin bibornok unoka hűga, ki a szépség tekintetéből sommi ajánlatossal sem bírt.

Előg disztelen, kővör alacsony termetű volt, modora pedig egy varrónő. Szellemi tehetségei felett igen különböznek a vélemények; némelyek szelleműsének állítják, ahogy ez lett volna, melyel a királyt megbűvölő; mások ellenben azt tartják, hogy szellemi

tehetségekkel som bírt többet mint kecskekkel; ellenben kővoly s nagyra vágyó volt.

Az utóbbi véleményen legyek közö tartozott maga nagybátyja a bibornok Mazarin is, ki másoknál jobban ismerhette őt s kinek hitelossága határozó lenne, ha annyi szonvodélyosségot nem tüntetett volna ki, midőn hűszonrelmőnek utjába állott, a királyt is felszabadítván alóla.

Itt a kitűzött ezöl az, a király és La Vallière kisasszony szerelmének történetét megírni; de mivel a fejedelmnek Mancini kisasszonyhoz való korábbi ragaszkodása, hogy úgy mondjuk, kísérlet esny vala, melyben ö felsége szíve egész természetességében tünt fel s mivel ezen szerelom, melyről az egész világ igen hátrányos véleményben volt, az anya királynd egész orélyót, a bibornok minden hatalmát igénylő, hogy megbontassók s mivel ö ominontiaja azt olykép tekinté, mint ö felsége dicősségére úgy alattvalói szonrelmőjére nézve végzetest, azt hiszem hogy helyen lesz arról kissé tovább beszélni.

Miután Mazarin bibornok minisztorrá lett, a okkép lángozónak fennébbesége által a nagyság töbponjtára omelkedett, nem gondolt egyébről mint urát jól szolgálni, családját pedig szonrelmőssé tenni, s az okból unoka hűgát Francia országná hozatta.*) Mivel pedig hűgát az udvarnál ujonczokul föltűnni nem akará engedni 8 hó lefolytáig Provenco-ban Aix városában telepitő lo, hogy a tartomány szokásaival kissé megismerkedjenek: ezután pedig Párisba helyezé őket, hol ö ominontiaja egyelőre csak incognito látogatta meg. Kipihonván a hűgok utazásuk fáradsalmait bátyok kívánatára ö felségőnek udvarlására megjelontek, ki a szívólyosság minden jeleivel fogadta.

Mancini kisasszony, lehot hogy a hosszú utazás fáradsalmi, vagy légváltozás miatt,

*) A nagy országjár Mazarin mint tudjuk olasz eredetű volt. Hűgal Florenzben tartozkoltak s onnan bátyok meghívása folytán előbb Aix, utóbb Párisba jöttek hol csak hamar az udvarhölgyei kösű felvételt k.

oly rossz hatást gyakorla megjelonsé alkalniával, melyot eléggé nem győzhetővön le, nyomoru helyzetbe jutott. A bibornok, hogy visszahívhatta oda határozá magát, hogy a Szont-Jakab külváros zárdájába adja, kőrvön Lamolgnon asszonyt ama zárdá főnökét lenne gondja nevelésére. Mancini kisasszony helyzetőben nem lévön otthonos, s a francia nyelv som lévön bizásában, nem látta ö ominontiaja eléggé szonrelmőssé udvarképosnek, oly fényes és szelleműs udvarban mint Franciaország; s ez vala fő oka annak, hogy unoka hűgát 18 hónapon át zárdában hagyta. Novelője annyi ügyeszeretot fojtott kidmollette, hogy ez idő alatt mindazt sajtájává tevő mit egy a nagy világban megjelonsé hölgynek tudniakell.

Látván a bibornok unoka hűgát óhajtot, képességekkel folruházva Picardiába, hol ez időben az udvar tartózkodott, ünnapólyoson olhozatta, megkísérleendő a fő lovász mestorhezi főrjhoz monotelót eszközlöni; az azonban már Mancini kisasszonynak nálánál bájosab hűga Hortensijába*) lévön szerelmos e nűszűlős felül mit som akart hallani.

Ez időtől Mancini kisasszony az udvart mindig követte, s a mily mérvben neveléső által megismerte a nagyvilágot, oly mérvben lett is abban kéjt, melyot eddigöl nem izlett.
(Folyt. köv)

Irodalom.

△ A Peto Zsigmond orvos-tudor által kitűntően szerkesztett „Egészségi tanácsadó”-t ajánljuk olvasóközönségünk figyelmébe. Az egészség eszközeiről és szűkségben a lehotó segedelemről alapos ismereteket terjesztő folyóirat megjelenik minden hó 1-én és 15-én Pesten. Ára egy óvro 4, félóvro 1 ft. o. é.

Könyvészet.

A kiadó tulajdonos könyvkereskedésőbe következő új művek érkeztek:

*) Utóbb Mazarin hercegnő.

Buthlon Miklós gr. „Történeti emlékrája” francziából Toldy István két rész egy kötetben 12. r. (303 pag.) ára 2 frt.

Matkovich Pál „Szabad egyház s szabad államban,” gróf Mantfalombert, franciaia akad. tag beszéde 8. r. (89 pag.) ár 60 kr.

A Malsan D'écé kal. Rogony „Pansan du Poraill Vicente” tán francziából Busvitöz 12. r. (261 pag.) ára 1 frt.

Lázár Kálmán gr. „A lég urai kőpek a madárvilágból” (65 pag.) 1 ft 10 kr az eg- m- szűzfőzéti ára 3 frt 50 kr.

Völö, „franciaia magyar, és magyar franciaia szótár,” totomomon bővített és javított kiadás I. köt. „franciaia magyar rész 12. r. (415 pag.) ára 1 frt 60 kr.

Öser. Az általános világtörténet rövid vezérfonala loánytanodák számára és magánhasználatra, ötödik javított kiadás szorint magyar fordítva 8. r. (271 pag.) ára 1 ft.

all H. V. A görög-római hitrogotan (Mythologia) közü könyvo. Gymbásimok számára, az ötödik kiadás szorint fordította L. S. (20 ábrával) 8. r. (341 pag.) ára 5 ft.

Töly Kálmán. Bottyán János II. „Rakóczy erencz” fejedelem vezönylő tábornoka. történeti életrajz a kurucvilág hadjárataival 8. r. I. füz. (144 pag.), ezen mű 3 haszonterjedelmű füzetben jelont meg.

Thiers M. A. I. Napoleon Szont-Ilona szigotón, francziából fordítva 12. r. (183 pag.) ára 1 ft 20.

— Waterloo francziából fordítva 12. rész (353 pag.) ára 2 ft.

W. ber Gy. Dr. A világtörténet tankönyvo tekintettel a műveltségre irodalomra és valásra toldalékal a német és magyar irodalom történet valatban a tizedik bővített kiadás után 1 füz. 8. r. (80 pag.) 40 kr, ezen munka 20 öt ives füzetben jelonsend

Zárai J. A társadalom alapolvoi 8. r. (220 p.) ára 2 frt.

Nagy-Kanizsa, jan. 10. Jó utaink da-
ozára is a szállítások csak remények mara-
dának és gabna áraink minden többi vasár-
rokhöz mértőn magasak. Az eszűs köseg-
tő reményt nyújtja a ennek következtében
a Boglár, Siófok és a Lepsényi mellékstá-
eziók sok terméstöt fosztják meg piacunkat
és így a kereskedés csak hanyag és megszo-
ritott. Itt jegyzünk: Buza 86 fontos 3—3 ft
10 kr.; roza 2—2 ft 5 kr.; árpa 1 ft 50—1 ft
80 kr.; bab 1 ft 10 kr.; kukorica 1 ft 80—
90 kr.; zab fehér 3 ft 50 kr.; szines 2 ft
76 kr. mérője.

Kanizsai piaci árak: Burgonya mérője 1 ft
10 kr. Marhahus fontja 16 kr. Juhhús fontja 12 kr. Ser-
tész fontja 20 kr. Új szalonna mázsája 30 ft — kr.
Zsir fontja 16 kr. Lángliszt mázsája 11 ft 0 kr. Zsemle-
liszt mázsája 8 ft 50 kr. Kenyerliszt fontja 7 kr. Ku-
koricaliszt fontja 3 kr. Új bor itezője 8 kr. Ó bor
itezője 11 kr. Sár itezője 10 kr. Szilva-pálinka itezője

32 kr. Törköly-pálinka itezője 25 kr. Fagygyú mázsája
25 ft. — kr. Öntött fagygyúertya fontja 36 kr. már-
tott fontja 32 kr. Szappan fontja 20 kr.

Kaposvár, jan. hó 5.-én: Időnk folyvást
borús, felleget azonban havazás nélkül; estve
3—5 fok hideg, nappal gyakran kovós olva-
dás. Utaink ujra helyre jöttek, a mi a szil-
lád alapot illeti — de tolelyukakkal; szül-
lítás, toher hordás azért lehető. Elosóg kovós
szállítattott; az árak — leginkább helyi fo-
gyasztásokra ilyotén képest állnak: Buza
2 ft. 50—2 ft. 80 krig. Roza: 1 ft. 60—
80 krig. Árpa: 1 ft. 30—45 kr. Zab: 1 ft.
10 kr. Idei kukorica: 1 ft. —1 ft. 20 krig.
Egy szokór szóna (3—5 mázsáj) 5—6 ft.
Egy szokór buza szalma 2 ft. Egy öl fa 5—
6 ft. Pujka párja 4—5 ft. Cairko párja
40—50 kr. Egy kövér lud 2—2 ft. 50 krig.
Ó bor akója: 9—11 frtig; új boró 4—5 frtig.
A kövér sortvös ára alább szállt. (m. p.)

Boglár, jan. 5. Balatonunk boállt; a ha-
lászat kisebb-nagyobb szorocásával üzetik;
a fogast elemelik a vasuton, nokünk szálls is
csak jó drágáért marad. Elosóg árak: Buza:
2 ft. 80 kr. a szóp roza 1 ft. 90 kr. Zab:
1 ft. 15 kr. Kukorica: 1 ft. 30—40 kr.
Az ó bort ismét keresik, de kovós a készlet—
legalább vidékünkön. r. l.

Marczall vidéke, jan. hó 4.-én. Már mo-
gint bolajóttunk azon szokott korékvágásba,
hogy hetekig nem látjuk a napot; mindig
felhők úszák az eget, s csudálatos még sem
bir hó esni, hogy a kemény földön legalább
biztos szánutnak volna, mi a gazdaságokban
nagyon könnyiténő a teendőket, gyorsabban,
könnyebb erővel végezhetővön fahordást, trá-
gyázást stb. Minduntalan neki ered a hó, s
pár peres mulva ismét eláll; hideg ninos,
nappal néha olvad is. Votóacinkot gyengo
hólepel borítja, molyekről ez időben mit som

jósolhatunk; a tavasz dűnt el mindent! Ter-
mék kovós szállítatik piarcunkra; olesó és
folyvást az ár; azután a nagyobb gazdasá-
gokból többnyiro ismert kereskedők vosszik
és szállítják el a termékeket; a szogényobb
gazdákat pedig már mog lehetöesen kimeríték
az adófizetés, adósság s egyéb torhek. Az
időjáráshoz képest az egészség jó lábón.

r. l.

Bécsi pénzárfolyam jan. 9.
5% metalliques 72.40; nemzeti külosön
80.50; bankrészvények 789.— hitelintézeti
részvények 180.90; ezüstagio 114.50; lon-
doni váltók 114.90; arany darabja 5.48.

Felolós szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

H I R D E T É S E K.

3125/61 (3-3)
HIRDETMÉNY.
Stephania Richard hitelo-
zőnök összehívása! Somogy-
megye polg. törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság
részéről közhírré tétetik,
hogy Mayer Abrahámnak
Stephania Richard elleni ke-
resetében a kielégítési vég-
rehajtás, utóbbinak a Nomes-
deli 8. sz. t. j. könyvben
1708 helyr. szám alatt bo-
jogzott birtokára elrendel-
tetvön, az árverési feltételek
s a kielégítési sorrend meg-
állapítása tekintetéből hito-
lezőknek tárgyalási határna-
pul 1865. január hó 31. nap-
jának reggeli 9 órája kitű-
zöttik; miro hitelo-
zők azzal hivatnak meg,
hogy meg nem jelenésük
esetében a fennebbi ügy-
letek bíróságilag fognak
megállapítani.
Egyszeremind felhivatnak
mind azok, kik a kijelölt
birtokhoz igényt tartanak,
azt a fennebbi határidőig ido
bejelenteni siessenek.
Kaposvár nov. 30. 1864.
Somogy megye törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság.

3126/61 (3-3)
HIRDETMÉNY.
Fias Máté hitelo-
zőnök összehívása! Somogy-
megye polg. törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság
részéről közhírré tétetik,
hogy Klein
Lázárnak, Fias Máté elleni
keresetében a kielégítési
végrehajtás utóbbinak a T.

3127/61 (3-3)
ARVERÉSI HIRDETMÉNY.
Somogy megye polg. tör-
vényszékének, mint tolok-
könyvi hatóságnak részéről
közhírré tétetik, hogy El-
benicz Ede kaposvári lakó-
sának felperessége alatt,
Balogh József monnyi lakó-
s elleni követelése fed-
zésére lozalogott, és a Ka-
posvár község 75. számú
telekjegyzőkönyvben 1.
rd. sz. alatt foglalt és bi-

3128/61 (3-3)
ARVERÉSI HIRDETMÉNY.
Somogy megye polg. tör-
vényszékének, mint telekkönyvi hatóság-
ként, közhírré tétetik, hogy Csé-
ke István Gyöngyös melléki lakó-
sának f. per. ssége alatt Németh Ist-
ván és Galovits Julianna Gyöngy-
ös melléki lakó elleni követel-
ése fedezésére lozalogott és a
Gyöngyös mellék község 11 számú
telekjegyzőkönyvben 13 h. lyen s.
alatt foglalt és bír.ilag 2000 ft o. é.
becsült ingatlanok Gyöngyös mel-
lék községben a helyszínen 1265.
február hó 20-ik napjának reggeli
9 óráján — mint az első határna-
pon — elárvereztetni fognak; a
második árverési idő, ha netán a
első vevő nem találkoznék, 1865.
márc. hó 20-ik napjának reggeli

3129/61 (3-3)
ARVERÉSI HIRDETMÉNY.
Somogy megye polg. tör-
vényszékének, mint telekkönyvi hatóság-
ként, közhírré tétetik, hogy
Hollócsik György szőlő- és
alatt Braider Ádám bagolai lakó
elleni követelése fedezésére és a
bagolai község 141. s Ámu telek-
jegyzőkönyvben 4368. hr. sz.
alatt foglalt és bír.ilag 600 ft o.
é. becsült szőlő- bagolai köz-
ségben a helyszínen 1. év decz. hó 31.
napjának reggeli 9 óráján — mint
2-ik árverés, a fennálló törvény-
szék értelmében becsáron alól is
eladatni fog.
Az árverési feltételek a törvény-
szék iródlájában mind.ikor megte-
kinthetők.
Kaposvárott nov. hó 29-n 1864.
Somogy megye törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság.

3130/61 (2-3)
Hirdetmény.
Pap Jánosné Domonkos Ju-
lianna hitelo-
zőnök összehívása! Somogy-
megye polg. törvényszéke
mint telekkönyvi hatóság részéről
közhírré tétetik, hogy Fodor Pál-
nak, Pap Jánosné Domonkos Juli-
anna elleni keresetében a kiel-
gítési végrehajtás utóbbinak a k.
mérőli 15. sz. t. j. könyvben n. l.
1—22 rendszámig bejegyzett bir-
tokára elrendeltetvön, az árverési
feltételek s a kielégítési sorrend
megállapítása tekintetéből hito-
lezőknek tárgyalási határnapul 1865.
február hó 16. napjának reggeli 9
órája kitűzöttik; miro hitelo-
zők azzal hivatnak meg, hogy meg nem
jelenésük esetében a fennebbi ügy-
letek bíróságilag fognak megállapit-
tati.
Egyszeremind felhivatnak mind-
azok kik a kifejelt birtokhoz igényt
tartanak, azt a fennebbi határidőig
ido bejelenteni siessenek.
Kaposvár d. cz. hó 7, 1864.
Somogy megye törvényszéke mint
telekkönyvi hatóság.

WAJDITS JÓZSEF

k ö n y v n y o m d á j á n a k

nagyobbitása
Nagy-Kanizsán.

Alólirt bátorodik a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy 1862. év óta folyamatban levő könyvnyomdá-
ját, melyből eddig is több mű került a nyilt körökbe; jelenleg belszervezetét nagyobbitá és ügyes magyar személyzettel
bővité. — Késznek nyilatkozik, minden e szakmában vágó munkákat, de még a legnagyobb művek kiállítását is átvenni
és pontosan a lehető legjutányosabb árért teljesíteni. Különös figyelem fordított a farsangi táncz- vagy egyéb mulat-
sági meghívásokra, tánczrendekre, étlapokra, látogató jegyekre és falragaszokra, stb.

Továbbá üzletében minden községi jegyzői nyomtatványok, posta-, vasuti-, fuvar szállító levelek, ügyvédi
meghatalmazások, kötelezvények, váltók, vegyes nagyságu számlák, kereskedelmi-, ipar-gazdasági irodákba megkiván-
tató vonalozott és anélküli könyvek bel-, külföldi és saját gyarából nagy választékban mindenkor olesó áron kaphatók
és vidéki megrendelések postán-gyorsan s pontosan teljesítettnek.

Kegyes megbizásokat kérve

kész tisztelettel
WAJDITS JÓZSEF
könyvnyomda tulajdonos.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdaság, tudomány és művészet köréből.
A somogy megyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen a lap legalább egy ivon január hó 1-től kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán azétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 5 frt.; fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 70 kr. — Minden előfizető a tulajdonos kölcsön könyvtárát az eddigi fennálló feltételek mellett fél ár on használhatja. — Nyiltör egy Petit sorért 10 kr. — Hirdetők hat hasábos Petit sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. a bélyegdíjért 30 kr. fizetendő. A beiktatási díj a lap kezelőjét illeti minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, ugy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

Pest.

(Jan. hóban.)

IV.

△ Tisztelt Szerkesztő úr!

Epen azon percekben olvasom pár nyiltpostáját, melyekben az egymás iránti kölcsönös áldozat, bizalom, tisztelet és szeretetről akartam írni ön lapja számára.

Megvallom, a szerkesztői üzenet a mennyire meglepett, annyira le is hangolt, mert bizonyos „társalkodás” ellenében szánt nyiltvessző volt az, mely áloza alatt vivatik a jóakaratot megriasztani.

Tehát az apák classici jellemét így oltá be az idő egy némely utódban?

A megyegyűléseken — mult időnknek a maga nemében az egyetlen practicus iskolájában — annyiszor elhangzott aranyzavak az „elők tiszteletéről”, „szabad sajtóról”, „kölcsönös egyetértésről”, stb. ily földbe hulltak?

Tehát azon néhány ősz gladiator, ki a politikai harozokból, mint erős kőszál még fentáll napjaink árjában, folyvást oktatta, jó tanácsokat osztva, buzdítólag a vészben; intőleg a szerencsében, — azt éri meg, hogy iskolájában a tanítványok egy része a „szabad szó” miatt összezörren?! Nyilt eszmeharoz helyett, álcában támad és védi magát?!

A Zichyek, Szóchenyiek, Somsichok, Paizsok, Inkey és Jankovichok stb. és fészékben az arriergarde-ok néhányá megretten a szellem világosságától s bagoly módra kukik a sötétben?

Basok után baglyok?!

Hát annyira vagyunk e még máig is érettek, hogy ne türjük a véleményt? hogy az igaz szó sebet ejt?

Nemzatsugják-e saját körülményeink, hogy összejünk; hogy habár más-más utakon haladunk is, de a közszól egy — a haza boldogítása. S midőn erről van sziv akkor háttérbe minden önérdékkel, akkor szilnjék meg a harag a válaszfal; a vezér eszmébeni egyesülés jelenheti csak a biztos győzelmet. Staious lemondás az „én”-ről, fáradhatatlan buzgalom a közügyért.

Midőn a „közérővel” feliratu lobogó magasan long, van-e katona, ki alája nem tér?

A helyett, hogy minden polgár kimért munkakörében fáradoznék, opét, gyűlölséget ont? hiszen, ha annyi magyar volna, mint a mennyi fűszál hazánk földén, még akkor is jutna tán minden emberre egy-egy ellenség?! s még is önmagunknak vagyunk rozsdái? emésztjük egymást.

De a honfi bát, mely e sorokat iratja, vigasztalja azon tudat: hogy megyénk földén az emelkedett lelku, ép eszű vezérek alatt a többség egyet akar; egyért hevül.

Kevésnek hiszem azok számát, kik a civilisatio „par exelleno” missionariussainak tartják magokat s mozdulatlanul pipáznak.

Ki polgártársnak szereti magát hinni, de petrifikáltabb nemes az ő velen-czeinél.

Ki népboldogítónak tolja fel magát, azonban a demooratia rákjegyében szillett! s ugynevezett „magyar Junker!”

Az ilyenek számára ajánlok én egy módot, az unalom közepette, mely többet ér az álcázott támadásnál: A „hét-köznap” könyvtár, vasárnapi ujság s népirodink mlveiből válogassanak ki egyes jó cikkekcskéket, s tartsanak vasárnaponként népszerű felolvasásokat a helységekben. A közlépnek ekkor van tires ideje, s legalább a tivornyázás, korosmázástól elvonjuk; s ha egy helységben csak 30—40-et nyertünk még egy ily órára már sokat tettünk. Nevel-nünk kell a népet, ha azt akarjuk, hogy hasznára váljék a hazának. Nem társítani tőlünk, hanem hozzájuk fogjuk közeledni.

Bizonyára háladatosabb feladat mintha azokat üldözzük, kik vala merész eszmének Columbusává lettek.

„Egyik helybeli politikai napi lapunkban, mely kiltűnő tapintattal szerkeszterik, következőket olvastam legközelebb, melyeket őszinte szivvel aláírok, s ide iktatok:

„Nálunk a közép osztály, ámbár mind tudomány, mind erkölcsiség tekintetében fölttö áll a fölttö állónak, még nem foglalta el az őt megillető állást, s elég erélytelen, amannak engedni át egészen a hang adást, Ez hibája a sajtónak is, mely inkább mer a kormány mint a nemzet egyes osztályainak visszaélései vagy hibái ellen felszólalni. S miért? Nyilván azért, nehogy izgatással, konkoly hintéssel vádoltassék, mikor oly nagy szükség van egyetértésre. Ámde, urak, erkölcsi javulásra csak oly szükség van, mint egyetértésre, mert ha meg van írva, hogy discordia res maxime dilabuntur, nem kevésbé igaz, a mit Berzsenyi kiált:

„Mindon ország támasza, talpköve
A tiszta erkölcs, mely ha megvész
Roma ledől s rabigába görbed.”

Artatlan merengés vagyontalanságunk s népnevelésünk körül.

II.

(Vége.)

Valóban szép és dicső nemes városunk érdemes tanácsának ama törekvése, miszerint kebeléből küldöttséget alakítván a megyei törvényességnek idohozatala végett Budán-és Bécsben kérelmoztet. Ha Kocsakemét és Nagy-Kőrös évek óta följogosítva érezik magukat mint hatalmas votélytársak közhasznu intézetek bekebelezése után egymástól a hazafiú teendők nemesült küzdőterén a babérfüszért elcsajátítani, miért ne tehetnék ezt Zala-Eger-szeg és Nagy-Kanizsa?

Bizony megérdemlik uralm, azok a szék-városi érdekek hűpolgári figyelmüket, csak hogy dicsvágya küzdőterén ragyogó zománcza miatt el ne téveszték teendőink egymásutánját! Ugyan hova hoznók Kani-

zára azt a megyei törvényeséket, midőn elemi fötanodánk néposagéhoz mért alkalmas helyiséget sem vagyunk képesek — vagy tán nem akarunk — előállítani? Oh, uraim, ez a megyei törvényeséket, csak hogy itt legyen, nomádszerülleg átrak alá kényszeríteni, vagy mint a szegény tanuló ifjuságot, juhokkónt örvényesülni nem lehet.

Mi Nagy-Kanizsa értelmese közösagének a hazai közügyek nemesbiko, a népnevelés iránti érdekeltségét illoti, legyen szabad bevallanunk azt: miszerint városunk kath. közösége a helyoson fölfogott haladási korcsimék fénykörön nem képes a hazai közvélemény előtt ödtét pontot az által, hogy csak fonsőbb hatósági kényszer nyomán népesítene meg a tanacsarnokokat, oh nem! de mit használ, ha nincs alkalmas helyiség, mely a tanuló kiadékokat befogadhatná; ha a legszobbtortvcszetek, a legidősb országhatósági rendelők azok közönyén, kiket a végrehajtás s kivitel boldogító fáradaalma loginkább megilletno eredménytelenül elhangzanak.

Elfogódik a hazafiú sziv, s följajdul a szülői kebel, midőn látja és tapasztalja, hogy az alkalmasított tanerők legbuzgóbb működése mellett is az összezűfolt kiadékok lélek- és testben sorvadoznak.

Helybeli kath. tanintézetünk jelenlegi igazgatója t. oz. Könyve Alajos ur, ki valamint elődei, ugy ő sincs azon szerencsés helyzetben, hogy nemes városunk t. oz. tanügyi bizottsmányának tagja lehetne, ámbár kedvos hazánk más városaiban az igazgatók mindennütt azok, népnevelésünk fölvirágoztatásának érdekében fonsőbb hatósági kegyes intésványek nyomán még dec. hó elején ezélszerü véleményezési pontokat nyújtott be irásban érvényesítés végett nemes városunk tokintetes tanácsa, s t. oz. képviselőségéhez, az illető urak atyai gondoskodása s tevékeny érellyességétől meg is várjuk azt, hogy ezen véleményezési pontok tanácsotermünk zűldasztalan minél előbb tárgyalás alá vóteszenek.

A t. oz. igazgató, ki előtt egész halmasa fektetik azon fonsőbb hatósági rendelkezés és leiratoknak, melyek elemi tanügyünk silált állapotáról tanuskodnak, a tanerők és tanzsakok, ok- és szabályszerü berendezése körül ugyan tevékeny buzgalommal fáradozik; de a kivitel sikere meg-megfeneklik azok huzavona politikáján, kik nemesak az igazgatónak véleményese jelentéseit, hanem a népnevelés szent ügyére vonatkozó fonsőbb rendelkezéseket is egyszerű tudomással az irattár lomjai közé igtatják.

„Mindon ország támasza s talpköve a tiszta erkölcs.” Ha az idő viszontagságaival dacolando szobrot akarunk emelni, szilárd kötalajra kell azt helyoztunk; olvész a nép vallás erkölcsi nevelés és oktatás nélkül; igen a polgárzat biztos és szobbt jövőjét erkölcsi érkekre kell helyoztunk, mi a végrehajtó hatalom atyai erélyét teljeb mérvben megérdemli, mintsem az utak és utcák jókarban való tartása.

Minthogy nyilvános elemi fötanodánk a néposagéhoz mért alkalmas helyiséggel nem bir, csoda-e, ha városunkban, kivált a nő-nemzedék részére, megannyi zug-tanintézet létesik, melyekben felhatalmasított hitoktató egy-egy kisaszony tárgyalván a kátét a törvényesül igazgató nélkül, csakugy gondolomra képtetnek önkénytes szervezet mellett a növendékek. Nihet rendin, uraim, hogy ezen zug- vagy magántanintézetek rendezett tanácsosul bíró városunkban a tanoncok létszáma, a tanulmányok beosztása, a tanerők minősége s az oktatás szelleméről senkinek, még csak az érdemes tanácsnak sem számolnak be; pedig ily intézetek létezését törvényesül igazgatás s felügyelet nélkül, mely a tanmenet nótálni ferde irányzatának ellenállhasson, túrni, a társadalom alapelveibe ütközö polgári bü.

Ha már helybeli körülményeink kényszerü-

ségénél fogva, addig, míg nyilvános elemi tanodánk a néposagéhoz mért alkalmas helyiséggel nem birnak, ideiglenesen türetnek is ily zugintézetek, legalább törvényesül felügyelet s rendes igazgatóság alatt álljanak, hisz az iparzsabadság ilyetén faját sem kormányzatunk, sem polgárzatunk, sem egyházunk, sem hazánk el nem ismerheti. Tanacsabadság szines mába alatt ne ápoljuk, uraim, a szabadság veszélyes kiűvéséit!

Hazánk köztisztelőiben álló nagy fia, Deák Ferencz, megyénk azon lángkeblű férfainak, kik nyilvános tanügyünk iránt való kiválóbb érdekeltségüknel fogva ötet bismoltelesen megkeresvén, arra szólított fel: hogy állana leendő főgymnasiumunk megalapítási ügyének élére, nagy bölcsen azt felelő: „szivosen, csak előbb vessék meg önök hozzá az igényelt alapöt elemi tanodáinknak alkalmasabborendezése által.” Tanuljunk, uraim, hazánk ünnepeit nagy bölcséül közoktatás-és nevelésügyünk körül való teendőinkre nézve is logikri egymásutánt!

Ha így vagyunk népnevelésünk szent ügyével Nagy-Kanizsán, mit szólhatunk akkor a vidékről, hol — tisztelet, becsület egyes lefkestültebb községeknek — a szegény tanító, mint valamely törvényen kívüli egyéniség, ezer bánatnak közepett, s csakoly illetéket sem kapván meg, fűstös s tört ablaku viakóban tanítgat csak ugy tengetve életét. — Oh áldott népnevelés, jöjjön el a te országod ide is, hol a Patkók és Golenesérek bitang ivadéki oly buján sarjadosnak! VAJTI.

Az egyik dög megszűnt, a másik bekövetkezett.

Megszűnt a marhapostis, bekövetkezett a börféreg a kapornaki egészégi kerülethez tartozó szepetneki községben. Van 410 ló, ezek közül betegült 29, eldögült 2, agyonzsaratott 1, betegon maradt 20. Kiseb 1864-ik évi junius hóban. Hivatalosan csak 1806-ik évi január hó 10-én jelentett be. A szembe és intézkedés azonnal megtörtént. Gyengébb beteg 10, súlyosabb 8, kétes állapotban 2 db. van. 1864-ik évi junius havában betegült meg egy, melynek feljelentése elmulasztván a beteg a közlegelőn eldögött, még csak meg nem dögött. Itt élezetett a kór továbbterjedésének szikrája, mely a legnagyobb valószínűséggel fokokkónt gyuladt lánggra. Orvosi segélyt senki sem vett igénybe, egyedül az utolsó napokban működött egy kontár, pedig tanult, s értelmes katona állatorvos van a helységben.

Legyen óvatos minden lóvásárló és utas, mert a börféreg ritkán meggyógyítható ragályos betegsége a lovaknak.

A kősz betegeknek neza szabad elhagyni az udvart még csak meg nem gyógyulnak. Ezek társainak pedig, mint látszólag egészeségeseknek, de gyanusaknak 15 napra meg van tiltva a határt elhagyni.

Itt az új cselekvény azon állításom igazolására: „miszerint hasztalan a hatóságotnak minden intézkedése ott, hol a legközelebb érdeklött fél saját magával sem törődik.” Ha az első köresot bejelentett volna, ugy bizonyára nem jut a község oly szorongalott helyzetbe, mely roppant anyagi veszteséget idézendü elő szép és értékes lovaknak bizonyára leendő leszuratásuk által. Így a midőn egyrészerül veszteséget okozta ebbeli mulasztásuk saját vagyon jólétüknek, ugy másrészerül aggodalmát idéste elő a vidéknek és hasztalan fáradaimat teremt mind a községi előljárásnak, mind pedig a közigazgatási hivatalnak. Így aztán boldoguljon az ember s haladjon előre az anyagi jobbiletben!

TERSÁNOZKY.

Édes barátom!

Mi sem illőbb s természetesebb, minthogy a megyénkben létre jövő nevezetesebb tényeket vagy eseményeket, ép a megye közlönye, — a vezetésed alatti lap — közölje a hon olvasó s minden egyes irományt bizonyonyal öröm s szabó jövő hitével üdvözlő közönséggel; minélfogva bizalommal kérlek fel közléseire emez örvendotes valónak, hogy megyénkben is megalakult az első takarékpénztár, s kálmáncai gyűléseket kebelében.

A f. évi jul. 13-án, megyénkben keresztül roított roppant jégvihar kizsámitathatlan kárainak lehetős, s gyors enyhítésére, alig hangzóttá meglátó szónakát, megyénk szívből szívhöz s mindíg a legalkalmasabb pillanatot a szűk tárgyakban szólni szokott mag. főispánja: azonnal meghallák a jászot, mely 60 község nevében bangzott, honunk ama védágyaljai, kik ha növekedés a honteremtőnek nem oszlatkoznék is, halhatatlan emléket vilyak volna ki az 1863-iki lúszóság napokban feljelelt honleányi a mily fáradhatlan ép oly gradánydú tevékenységök által.

Ki volna viszonyainkkal oly ismeretlen, hogy ne tudná, miszerint mag. gr. Battyányi Lajosné, s névérét az Olaszországban több mint 70,000 forint egybegyűjtött gr. Károlyi-nak kell a nemtőlük üdvözölnie?

A levoró csapás után egy hónapra már megkeresőtökönk ama honleányok megbízottja, volt brassagyűlései követünk t. Bittó István ur által, káraluk részletes s alapos kimutatására s a netán mutatózó szűkesség bejelentésére s alig telt el még egy hónap, a felemlített beszégeknek az elsőidő már szűkességükönk vált fölsőlegéből 5000 új forint utalványosvá a jelentékenyebb kárt szenvedett községek szegényeinek anyhitésére, miből 3,000 forint épen Kálmáncaán lón kiosztva, 10 község között s belőle Kálmáncaának is, mint legutolsóbb mértékben károsultnak, arány szerint 880 forint juttatva.

A kálmáncai legnagyobb részt reformatu-sokból álló gyűléseket tagjai, utódi a megyénkben legelőbb s fényes multu ref. gyűléseket lakosaink, s prot. gyűléseketekkel közös szegénységi s szerencséső saját orájokra hagyatottáig helyzetükben, megszokván gyűléseketek saját erőfeszítésük nélkülözésük első áldozások árán is első helyen gyámolítani, anyort ősszegőségüket illető részit gyűléseketi s iskolai szűk-ségeikre akarják fordítani?

Azonban alólt lelkeszők felvilágosltván őket, hogy ama segély célja s rendeltetése más lévén s nem is az egész lakosság, csak szegényei számára adatván; sem olv, vagy hagyomány szerű, sem a csak szegények rovására méltányos nem lonhó szűkfordítatása: miért is a f. évi egész természetben s gy. egyedül jövődelmében egész mértékben károsult s jégvert tagjai segélyre nem számítható gyűléseztünk, folyó ógató szűk-ségeink, mint az első tudósítás, az az 120 forint fogadván al fennebbi összegből, a többi gabnaforgalomra fordítatni s így kiosztatni határozatott.

Később azonban értesültvén a gyűléseket tagjai, hogy egy szemeselő közönségben egészben a legótt iskola felépítésre fordítatott a nyert kegyadomány egy másikban isteni tisztelt tartatásából a templom loznotteserepei helyreállítására, némelyekben pedig az adott rendület s utasítás ellen szegény s gazdag között sőt bírtok arányilag tehát ép megfordított viszonyban lón kiosztva: minélfogva a kálmáncai gyűléseketi tagok is vagy gyűléseketi célra, vagy bírtok vagy szemesély számról kiosztását követelték s nyert üszegnek; úgy gondolkoztván természetesen fözhűszéggel, hogy az igazság s helyes elvvel nem oszhangzik, oly szegények ködvétésük, kik saját hanyagságuknak, elhettehetlenségüknek, vagy épen pazarlásuk sőt szónal saját bűnöknek szegényei, a segélyből károsni oly jobb módokat, kik nélkülöző takarékoságuknak s ernyedetlen munkásságuknak köszönhetik szilárdabb vagyoni állításukat, nehogy az embori gyarlóságok látászanak jutalomra, az erőnyek pedig mint egy büntetésre méltatának: valamennyi által károsult közt részitva pedig részit utasltatás ellenesen részit a segély mint kegyadomány természetellenesen károsolva, s még egyrészt messze kiható torcsalalkodást idézett elő a két fél közt, másrészt valamennyi közt kiosztva jelentéketlen semmiféle öszlött volna. — Miért is? — így szólt az alapító levél. — lón különösen elhatározva, mai napon (nov. 4 d) hogy takarékek meglátására fordítassék a vett gabna üles, minálta nem csak e mostani esetben, tehát eméltől, de folytonosan, tehát állandólag, a folyvást szaporodván, idővel teljesen gyámolóvá lenne ama segély öszeg s közönségünk s tán vidékünkbeli segélyt

igénylő szegénységnek. — Mert a földmívelés edván az élet ama legelső szükségletét a mindennapi kenyert, s földmívelés eredménye azonban teljesen megfelelő feltételek mellett is egészen az időjárás hatalma alatt állván: nem ritka eset, hogy vagy szűk termés, vagy országos terméketlenség, — minő a mult évi alföldi volt, — vagy jégvihar — minő a jul. 13-iki, minden kenyertől megfosztja majd az egyeseket, majd egész községeket, vidékeket sőt országokat; de ropde körülmények közt is gyakorta előáll, sőt fájdalom folytonos az eset, hogy midőn a nép szegénye lelkeszt tanítóját, pásztorait kiölgíti, földjeit elvotogeti, tetemes adója miatt gabnaforgalmat elvotogetni kényserül, tavaszra mi gabonája sem marad, s hogy éhen ne vessen adósságba kénytelen magát bonyolítani, melyből a megyénkben, minden usora törvény duozára is uralgó lelketlen kamat (40 új strá 2. m. tiszta búza, mi néha 25—30—35 de napjainkban is 13—15 percontet tess ki) miatt kikoveredni többé képes nem levén, elszegényedik, s leza család anyagilag s ezzel karöltve szellemileg, majd természetes fokozat szerint erkölcsileg szegény — nyomorult, magának, szegénységnek, egyházának úgy szegényre, mint kipótolhatlan kárár. (Vége következik.)

KÜRMENDY SÁNDOR.

Levelezések.

Mohács, január hó 9-én 1865.

Azt mondja a babonás álhit, miszerint milyön az újv kezdete, olyan lesz egész végig. A posta intézetre nézve bis nem így. Jól köszöntött be az újv, s ha a babonás álhit úgy esetleg bevaltja s szavát, nem igen szép jövő vár ró. Amint a postai lapok is már többnyire említték, de nem észrevéve, úgy bizonyos, hogy a Pécsről o hó 1-én elindult szekérpostát 2-án az éjféli előtti órákban D.-Pentel és Adony közt kirabolták, a postavezénylőt, (conducteur) és postakocsist meggyilkolták.

Az azóta orra átutazott postavezénylők a tényálladékat ekép adják elő:

E hó 2-án estefelől egy utazó jelentkezett a d.-pantelei postahivatalnál, hogy a szekérpostával elutazhat-e Pestre. A postamester azt edván válaszolt, miszerint a szekérpostával csak egy utazónak van helye, s ha ez tíres leend úgy tovább utazhat. Vagy 9 óra tájban ismét megjelent a postahivatalban az utas, s nyugtalannak látszott, hogy a posta még sem érkezett meg. Amint szinte hihetetlen, néhány nap előtt ugyan ez utazó Pestről utazott volna a szekérpostán egész Adonyig ekkor meg l állomással időbb szándékozott felvételni. A posta 9 óra után nem sokára megérkezett, s mivel tíres hely volt, a jelentkezett, s utas tehát D.-Pentelén felvételott.

Utóbbi külsőleg teljesen útóve lévén, semmi gyanura nem adott okot. Alig haladhatott azonban a posta s elhagyott állomástól vagy 1/2 óráig, a midőn a rabló-gyilkosság az országutól 200 lépésnyire eltérve véghezvitetett. Az orvosi vizsgálatból bizonyosan kiderült, hogy a 2 szerencsétlen áldozat lövés által esett el, vagy pedig a gyilkolás helyén állítólag visszamaradt kézi baltával fittetett agyon. A postavezénylő azonnal meghalt, a kocsi azonban a merénylet után még 12 óráig élt; utóbbi beszélni nem tudott, hanem ujjalval mutatta, hogy a rablók 6-én voltak. A tetteseket javában nyomozzák, s bár adná az ég, hogy mielőbb a hatóság kezébe kerülőnek. A kár, mint föbb lapban olvasható vala, hogy 60 ezer forint tans, s még bizonytalan, mert ez csak akkor derül ki, midőn Pécsről egész Pentelég a postahivatalok az erre vonatkozó kimutatást az illető postavezénylőnek előterjesztik; saját vélemény szerint azonban tán 3000 strá so rug a kár, mivel Pécsről majd naponként 2-or van alkalom, az értékes szállítmányokat elküldhetni, míg a többi állomások, Bonyhádot kivéve, hol hetenkint csak 4-or megyen keresztül a szekérposta, igen jelentéketlenek.

Igen kár, hogy a m. kormány a szekérposták mellé minden irányban nem rendelot katona-fődözetet, mi által sok rablásnak eleje vétotnék.

KUGYERAY.

Hírek és események.

△ Nyomorult, rossz és egészségtelen időjárás; hurut és többféle betegségek kíséretében egész oszondesen közönsébe hozzánk az idei farsang; ismét tapasztalunk kell, hogy Hymen koszorúja keveset fűz egybe, évtized óta szokássá vált e panaszt hallanunk, minden orvoslás nélkül; ki az élet folytába pillant könnyen megfejtethi magának ez okot minden commentár nélkül, elmúlt a régi lovagias idő, a dicőségért lángoló ke-

A nagyokú honleányok küldeménye, ha jól vagyunk értesítve, a jégverés és csapások által károsult szűkesség közt kiosztására volt szánva, s nem takarékmagát felállítására. Szék.

lek rég eltűntek, nem kerestetik erény, műveltség, jó nevelés és háziasság, csak az ünérdek, a te királyod uralja a művelt világot. — A táncvizgalmak szaporodnak, ha az erzeny engedő át lehet a farsangot mulatni. Február 2-án a polgári egyeslet tagjai fogják tartani az alapító ünnepet, mely rendszeren társasébeddel kezdődik és világos reggelen osárdással végződik; ezt követi február 8-án a dalárda nagy álarozos táncvizgalma, melyre e rendezők már is nagy előkészületeket tessnek; mint halljuk költség nem lesz kímélve, hogy a lehető legdíszesebben tartassék meg; továbbá lesznek táncvizgalmak: a nagy sűrűházban polgári bál. Lentiben az elemi iskola építésének felszégélyezésére. Marozaliban, Bellatinczen hol a regedei huszár tisztek magán zenekara fog játszani; így csak van a pénztelen időben a farsang vigan tölthetőségéről gondoskodva; de ezt nem lehet máskép élveznünk, ha csak drágán meg nem fizetjük. Járdánk ismert rossz-szak, utainkon pedig tengelyt haladó a sár; bérkocsik felállításáról még eddig nincs gondoskodva, pedig hisszük, hogy egy néhány csak megélhető s nem lennének egyes ember szavolásának oly annyira kitéve; például: egy helybeli vendéglős ki egy rozszant hintóban fél-órai befogatásért nem többet csak 50 frtot kért, a sokallás esetében nagylelkűen négy forintra szállított le; ily panaszt már eleget hallánk, jónak látjuk ezt figyelembe ajánlani, nehogy majd többben az ily nagylelkű leongedat később fájlalják meg.

△ A „Wanderer“ ez évi 12-ik száma jelenti, hogy a osászari nyomda egyik raktárában 4000 mázsa Bach-féle nyomtatott rendeleteket találtak.

— Hertelendy Imre, neje Oosterhueber Magdolna, menyé Domaniczky Cornelia leánya Antonia férjessz Bessenyei Ernő, unokái József és András nevében szomorodott szívvel jelenti edes fia illetőleg a szerető férj — testvér — és atyának tekintetes vindornya laki hertelendy Hertelendy László folyó évi januárius hó 10-én reggeli 3 1/2 órakor a halotti szentségek ájtatos felvételé után, életének 47, boldog házasságának 11-ik évében hagyományban történt gyászos kimúltát. A boldogultnak hült tetemel folyó hó 11-dikén délutáni 2 órakor tötöttek a v.-laki sírkertben örök nyugalomra; az engesztelt szent misé-áldozat pedig folyó évi február hó 7-én V.-Lakon lesz a mindennek urának bemutatva. Kelt V.-Lakon 1865. évi január hó 10-én. A jó hasznának béke poraira!

— Megint egy vasuti (papirozon). Több ur Grázban egy onnan Körmendig vezető vasútépítésére lótrehozásán fáradoznak.

△ A kiadó könyvnyomdájában megjelent „Rajta fiuk vigadjunk“ féle dal-könyveske díszes kiállítására különös gond fordítatik, ennek következtében a munka lassabban halad, miről a több százra menő t. előfizetők ezenről értesítetnek.

△ A sopron kanizsai vasutépítése halad, néhány hó telével láthatunk már kavicsashordó kocsikat a sineken mozogni, mindamellott alig hihető, hogy az idén át lesz adva a forgalomnak.

△ A Győrben tartózkodó szintársulat, mely Temesváry és Drágus igazgatása alatt működik e hóban N.-Kanizsán szándékoznak előadásokat rendezni; bátrén mondhatjuk, hogy egy jól szervezett társulatot rég várunk, ámbar megvalljuk, hogy az eddig bennünket meglátogató kisebbek a közönség igényeinek eléggé megfelelők nem lévén, kevés pártolásban részesülének; de megmutatták e város intelligens lakói, hogy egy jól szervezett társulatot, mely a kívánatnak eléggé megfelel, képesek fentartani, ilyen volt Reszler 84 személyből álló szintársulata, melynek fentartása hetenkint körülbelül 800—1000 frtot igényelt, havokig itt időzött anélkül, hogy a derék igazgató ur panaszt hallottuk volna. Ajánljuk tehát Temesváry és Drágus igazgató

uraknak jól szervezett társulatról gondoskodni s különös figyelmet az operettek előadására fordítani, mivel azt itt igen kevések hisszük, hogy a pénztelen időt közönségünk nem tekintve, minden leendő fog követni, hogy az említett szintársulat magát körülükben fentarthassa.

Kaposvár.

* Sietünk eloszlatni — biztos forrás nyomán — azon több körben aggodalmat gerjesztő hírt, miszerint hazánk fia, Somssich Pál veszélyes beteg volna Pesten.

— Pácsa vidékén már többben áldozatai lettek az új bornak; mint levelezőnk írja, orvosi vizsgálatokból az derült volna ki, hogy az éretlen lóre veszélyes, az egészségre.

— A mult havi hideg napokban a pozvái erdő körül, két vasuton dolgozó olasz megfagyott.

* Mult számunkban említett s Brezniknél agyonlőtt rabló — mint a hivatalos vizsgálatból kitant — nem Gölöncsér volt, hanem Verkozi, a büntényekre nézve méltó társa amannak; ki színto gyilkolt, rabolt s réme volt a vidékeknek; fejére 1000 frt o. é. jutalom tűzve. — Pandurjaink, hasonló erőlyvel s elszántsággal — hisszük — magát a vozért is törbe ejtik nem sokára.

* Legközlelebbi számunkban, a kaposvári ujdonságok élén, hol az aranyos izraelitáról van szó, tévedésből párszó kimaradt; a két utolsó sort így kérjük olvasni: „nem fogja többé ismételni, kereskedelmi s haszonbörleti üzleteiben — lehetőleg — megszokott kenéseit“.

* A székvárosi gőzmalom elkészülvén, 16-án tartották benne az első próbát s hihető, hogy pár nap mulva megnyilik a közönség számára. A negyven lóerejű gépezet hg. Salm blancakói gépgyárából való; kellő gabnaforgalom mellett 24 óránként 500 mérőt őrlhet közönséges lisztet. Nem is kell mondanunk, hogy a derék vállalkozók, jelen szigorú időben minő anyagi áldozatokat hoztak a székváros és vidék nagy közönségének emalmom építésével? Meg vagyunk róla győződve, hogy a közönség ezt méltányolni fogja, s a készlet jósága, a malmom hitele mellett siet idehozni őrlőni valóját.

* F.-Següdről következő sorokat vettük: „Tekintetes szerkesztő ur! Ma kaptam meg lapja II. számát, melyben Gál Alajos ur által leirt gyapotot egészen másnak találom annál, mi nálunk önként tenyész. Ezt még a mult században ültették az atyák midőn valami olasz o szerzetnek fő birtosa jött és a „vineat habere est contra paupertatem“ mindenható szavával kúrtatni parancsolta. Más hasznát nem vehették, s így nem tudni honnan gyapot magot szereztek. Utóbb ujonnan szőlővel lett beültetve a kopár domb; talán mivel különben haszonvehetetlen volt. Így elhagyvatva bár, ki erőszakolja magát minden éven, s csak a mult tavasszal hagyattam meg mit lehetett. Győke nádvastagságú — a földszin alatt elterül mint a komló és végig kihajtja szárait. Lovelői olyan esicsóka félek, csakhogy kisebbek. Egyébiránt szép növény. Virágja olyan osomó mint a veres hajmász és minden szálon majdnem orgona (szelence) virág nyílik szép barna veres. Hol serelemet kap fehér nedvet ad. Gumót vagy gyapot takarót szivar hoszuságot, de közepén vastagabbat hoz. Korai derek hamarab ártnak neki mint a szőlő levélnek. Virágját a méhek különösen lepik, 4 láb magasra. Mégdig tart virágzása és mennyi idő kell a gumó kifejlődésére, vetést, átültetést jövő tavasszal s nyáron ki fogom lesni és annak idejében tudósítanom? — Szivesen fogadjuk becses tudósítását.“

* 16-kán tartott országos vásárunk még hetivásárnak is kicsiny volt. Igaz, az idő is rossz volt, de az életketlenség,

néptelenségnek van egy még nagyobb oka: a közszegényedés.

Városunkhoz közelségéből Sz.-Gál helységben történt gyilkosság foglalkoztatja a köröket, mindenki erről beszél, a lapok is már közölték, azért én csak röviden akarom a tényállást előadni. Ugyanis nevezett Sz.-Gál helység nagy erdővel bír, de ezt lopja boldog boldogtalan, a miértzár gondnokot rendelték; egy napon midőn a kiküldött vizsgáló bizottság együtt állt, megrohanta őket a népbotokkal, dorongokkal s a zár gondnokot Gombás Lajost, ki ellen már rég dühöngött, most hajzatánál fogva hurcolták az utózára, hol ürege apraja fiú és nőgyaradát verte utózá leheltéig. E borzasztó barbárság hallatára egész szakasz gyalogság küldetett oda városunkból s már eddig mintegy fél század gyilkos légio várja igazságos ítéletét a mélye büntetésben. r. l.

V e g y e s e k.

* Chinai rendjel. A chinai császár Protot tengernagy halálának emlékére, s azon nagy szolgálat méltánylására, melyeket Franciaország s férfi önfeláldozása által a Taipingok elleni harcban teljesített, sárkányrendet alapított. E rendjelből 140 darab, nevezetesen 100 ezüst és 40 arany fog a francziáknak megküldeni, kik a Taipingok elleni hadjárataiban résztvettek. A rendjel sárka szalagon függ, melyen az ötkörű csász. sárkány, és chinai nyelven a fölírat olvasható: "Előtte olhalványul az oroszlan a elnőmul a tigris." Az okirat chinai nyelven van szerkesztve, s Caung Cso császár aláírásával ellátva. A legelő arany rendjel okirattal s levéllel együtt a meghalt Protot tengernagy özvegyének küldetett meg. A levélben felsorolja a császár azon megmérhetetlen szolgálatokat, melyeket 1862 máj. 17-én a Nekio bevételénél megölt Protot az uralkodó háznak s civilizációnak tett. M. S.

* Vas-papir. A "Birmingham Journal" az utóbbi amerikai postával Pittsburgból (Pennsylvania) vas-lemezre írt levelet kapott. A papir a legvékonyabb vaslemez, mely valaha

készült, s csak kétszer olyan nehéz, mint egy közönséges angol levélpapír, de a mellette rendkívül erős. Vastagsága egy hüvelyknek ezred részét teszi. Egy belga vaspapírgyár, melyet eddig legvékonyabbnak tartottak, egy hüvelyknek hatvanhatsz részét tette.

Nyilt posta.

P. G-nak, V. B-nyben: Küldeményed örömtől fog szeregni, egy kedves alkalomra hagytuk fent, osztószunk a csapásokban, melyek érték; fogadd üdvözlésünket.
Cs. B-nak, Pesten. Megkaptuk; akaratod szerint bannunk voltok. A lapok megrendelések számataira.
T. V-nak, küldeményeddel nem tudjuk mi történt; Kaptad-e a választ?
"A téli est." Meglepi, szép gondolatok benne, de a hivitel nem jó; a technika hibás. Kijűl ön ennél jobbat is meg.
"Vig kedvem". A farsang nagyon saomorú hozzá; azután meg nagyon — döcög.
K. Sz. Miklósnak: Semmi érdekes azon a vidéken?
H-nak, P.-án: Kérünk leveleket is ideküldeni.
"A harasia." Menjön ön Tatár Péter íródjába, a bírált és sülyedést nem szoktuk dícsőíteni. Egyébiránt is önnök ujkorú Subrija él.
W-K-nak: Várunk és mind híába!
D. J-nek: Sem válassz, sem megjelölés?
Stófkra: A kereskedelmi híreket várjuk.
Bécsbe: A válassz elment méltóságod számára; kíván-

csak, vagyunk a — fogadtatára. A Jv8 levél Velen ezbe megy, mint kívánva volt.
"Elmefuttatás a szemű felett." Adjuk.
Pestre: Tessék a kiadóhoz fordulni; mi szívesen fogadjuk a mellékleteket is, s a "szólt" árt.
Gy. K-nak: Töltsd ki; ha ki nem elégíti, tessék válasszani.
Kéthely vidékéről: B. Ván levelezésnek, de azért szívesen álljunk szent.
L. B-nak, Bismarck: Kérjük, a határidőt megtartani, mert az ígretnek különben nem tehetünk eleget.

Nyilt tér.

Pacsán, Jan. hóban.
Ugy hiszem egy ritka szíveséget csak felfező költéséget teljesítők, midőn a becses lapok hasábján, mint a nyilvárosság, törén fejezem ki legforóbb hálmat nagyon tisztelt Sipos Imre pacsai orvos ur iránt, ki midőn betegségem leg súlyosabb perczeiben a házi orvoson kívül bizalommal meghívott, azon nagy becsű válaszára méltatni kegyeskedett: hogy a másik ur öt megölözvén, látogatását egyenesen megtagadja.
Fogadja újra, és újra köszönetem...!!!
H. L.
*) Az o rovatban közöltékert o csak a sajtóhatóság írá yában vállal felelősséget a saerk.

T Á R C Z A.

H ű s é g.

Nagy alkotó! a ki a nőt
Oldalbordából teremtéd;
Légyen ő is gyarló, mint mi.
Érezze a szív szerelmét.
De lelkébe az őrzolmot,
Mi a földről égbe emel:
Ön lelkéből adád belő. . .
Igy lett mennyé a nő kebel!

Kinok csupán szíve dobog,
S arcán csak a vér lángja ég,
Szívödítő szépség lehet;
Nem érdemli a nő nevét.
S keritsd ám hálába az
Ifjút, férfit; o diadal
Silány — a szép gyűzelemhez
Mit lelke nyor, szöbbs lángival.

S hol van ily nő? Ah! mily sokan
Mondják nekem ex idea!
Nő-azívben nincs más érezet
A fény s gyönyör kis vágyinál!
S ki mondja ezt? a ki egy nőt,
— A ki egy nőt nem ismert még.
Ki iamerni akar ily nőt:
Tegyedőbb széppé lelkét!

A világ az Isten kertje!
S ide én nem azért járok:
Hogy itt a gant ismerjem meg,
S letépjek egy egy virágot.
Legszöbbs virág a nő nekem!
Szómon a köny, lelkén a fény
Az a hármat, az a bugár
Mit ismerok, mért égok én.

Ea van ily nő, szómon könnyel,
Lelkén fényvel, akár menyüi.
Csak hól airni, lángolni kell —
Nőgy fal között kell keresni.
A hol legszöbbs érzelmét
Olvaszta fel könyro lángra;
S egy szöbbs család, egy szöbbs háza,
Lángszöbbséme, s könyo tárgya.

Ki által a család, a hon
Boldogabb, szöbbsé nem nő:
A nagy világ, muló gyönyör
Lyánya lehet — ah! de nem — n ő!
A szeretőt lelkünk udvo.
A szerelem szöbbsé lángja:
Ha csak szépen, csak hűn szeret:
Nővő ily lez a leányka.

A mi hazug, a mi csalárd,
Szemfényvesztés, nem égi fény:
Bár jól tudom, szödit, vakit,
S oly könnyen győz a nő szívén,
Nem kell nekem ily diadal.
Üres szívhez illő fegyver.
Szívem nyilt, és lelkem igaz,
Csak ily szeret, bukkik, vagy nyer!

Kit meleg kar, s más édes ajk
Ölelésre és csókja vár;
És megy, röptül, mint a nyiló
Virágra az ég sugár:
Boldog — de nem hű szerető;
Azt nevezik bár hűségnek,
Ha a kis hős meg nem unja
Azt a sok jó édesességet.

Ily hű akad egyre, ezor
Mig az édes boldogság tart:
Ah! do tudja az ég, miért
Ad tavaszkor is zivatart?
Hogy a hernyót lesöpörje,
Még mi előtt pillargó lesz. . .
Egy kis baj, ily riasztja el
A várva várt szeretőket.

Do ki koblót minden vésznek
S soracsapásnak hűn kitarja:
Azt csak szöbbs festi a láng,
S a néma bu zivatarta.
A szerelem ily küzdelemnél
Gyönyörködnek az Istenek. . .
S a harcban, hol egész világ
Ellenünk . . . ök segítenek!

Hűség, hűség! mennyi erő
S szép tulajdon van o szóban.
Nincs nemesebb, nincs gazdagabb,
Mint az a szív, mi ily dobban.
Ah! de mennyi megtagadás,
Mily küzdelem, mily áldozat. . .
Mily nagy, mi szép jellem, kit o
Tövissel megkoszorúsnak

Hűség, hűség! te vagy az én
Egyetlen egy érdemjelem.
Vesszen minden: ezt az egyet
Nem lehet elveszítanem!
Szívem sírba temethetik,
Lelkem fényét kiolthatják:
Do hogy én is hűtlen legyek —
Ezt nem őri meg o világ!

CSEPELI SÁNDOR.

La Vallière hercegnő élete.

Egy övöltes és 1708-ban Kőbaban megjelent Francia kiadás után fordította R É N Y I R E Z S Ó.

(Folytatás.)

Igaz, hogy ezen örömei az öt Frankhonba követő anyjának külön szépsége által, ki nem is szerette őt annyira mint ifjabb húgát, erősen zavartattak. — E körlehetlen anya mindig zavar tartá, ritkán engedvén távozni anélkül, hogy ne kiábrón.

E szigor annyival elviselhetlenebb volt részéről, mennyivel ellenkezőbb bánásmódban részesültok testvérejei. A fájdalom és bosszúság o fölött fellázították, látván testvéreit mint vesznok rézszöbbs kedvök szerint az udvar minden időtléteiben; s nem is tudván kedvetlenségét, melyet eléggé okadaltolnak hitt, tovább visszatartani, panaszra fakadt anyja előtt; szómon hánytja gyongédeltségét, s inté hogy ha testvére már nálánál szöbbs, s ezeknél fogva anyai hajlamában tőresabb helyet foglal el, emlékeztie kellene legalább arra, hogy ő az elsőszülött: az anyát o szemrehányások érzékenyen bántották, ki is o fölött a bibornok előtt keservesen panaszkodott. Többek közt azt állítá, hogy a

kisasszony kiálthatan aszesélyes, hogy inkább apózává kívánna tenni mint a világban hagyni, hol csak aszerencsétlen lehet, s hogy azoktól kiknek mindent köszönhet sem oktatást nem fogad el, sem tisztelettel nem viseltetik irántuk.

A bibornok panaszkok oly kemény feddésel követte, hogy az o feletti keserűség bár kit mást ha szívére veszi halálra szöndött volna.

Ea időtl kezdve hűnök anyjának mi öröme sem volt o életben, végszomorúságba esett, miután pedig sokáig kesergett volna, végre meghalt Mancini kisasszony legnagyobb megölégésére, ki ezáltal a legszívlehetlenebb argustól láttamagát megszabadítva.

A király mindennap meglátogatta a beteget, s gyakorta melotte, találván Mancini kisasszonyt azt kezdő hinni, hogy o nő szeretőre méltó. Szöbbséme és vöznök tapasztalá, s ome előtléteben mindig mondott neki futólag valami lekötözöt, mely nem kevésbé nyugtatta meg folyton növekedő házi kellemetlenségeit, mivel anyja határozottan tiltá megjelenését ha látogatói voltak.

Anyja halálával sokkal szabadabbnak érezvén magát, nem is levén mással mint a bibornok által nevelől mellé adott Venelle asszonysággal dolga, bátrabb s akaratának ura kezdett lenni. Nagy kortyokkal nyelte mind azt mit az életédest és kellemes nyujt hat; mivel pedig az egészszög és az üdeség majd mindig a lelki megölégedottségtől függönek, mind a két tekintetben a logkivánatos helyzetbe jutott.

A bibornok hűgának palotája gyűlhelyo lett az udvar minden könnyű véru udvaronczainak: ez volta a hely hol kedvtöket töltöttök. A király többször meglátogatta őket jelenlétevel, s a lehető legbizalmasabb lábón állt velök. S ámbár természeténél fogva eléggy komoly de feszültséget mégsem idézett elő, mert mit sem tett fel magában kevésbé mint azt. Senki sem volt ott elragadtatva o felsőga látásán mint Mancini kisasszony. Mivel pedig a szerelem az azt nem értök előtt neveltséges okozatokban nyilatkozik, ugy testvérei is a király iránti ragasszkodása miatt gyakran gnyolták. Végre gyanusá lön, és sok ideig ismeröl előzeinek tárgyaül szöglált.

Egykoron egy udvaroncz ki testalkatra hasonlított a királyhoz tünt a kisasszony szöbbsé, s mivel, csak hátulról láthatta, azt hívö, hogy a király; nyitott karokkal fut utánna kiáltva: "oh szöbbsé uram?"

A király iránti ezen bizalmaságban annyi gyongédség és odaongédség tanusított, hogy mindent mint eszöbe jött kimondott, s nem ritkán oltalálta a titkot tetszeni a királynak.

Ea azonban még csak udvarolt; Mancini kisasszony pedig mitsem vett észre melyből hódítását következtöthette volna; de nem sokáig maradt kötelök közt, mert elutasván az udvar Fontaine-Bleau-ba Mancini ki mindentü követöte, visszatértében észlelé, hogy a király gyűlöli. Igen ifju de eléggé alkalmas volt o már hallani egy nyelvet, mely némán is végtelenül ékesebben szölli, mint a világ minden udvarainak legragyogóbb s legvirágosabb beszödeli.

A mint az udvaronczoknak iránta tanusított kegy hajhászásait észrevette gyanuja csakhamar meggyöszödsé vált, mert ezek levén rendezen a fejedelmek tötléinek kémoi, kipuhatolák a királynak iránta való szerelmét, tömegesen járulván előbe udvarlások, és kiváló hódolatok közt. Más oldalról látván a királynak udvarlásait, nagyszöru ajándékaikt, opedését, szöhajait, és kedvkeresését mindemben, egy pillanékig sem kételkedett tovább az általa végbövitett nagy és horderövel bíró hódítmány felett.

Aszonban mint rendezen történni szokott

egy az eson szerencséből alig kelotkezö öröm is megzavartatott — hogy ily szöglak, a királynak Savoy- Margit hercegnövel tervezett házassága által, s ez volt is az oka az udvar Lyonban utazásának. Nehéz volna leírni Mancini kisasszony zavarát és meglepötését o hír hallatára. Azok kik tudják mit tesz az valamit nagyon szeretni, jobban érezvözt házassága által, s ez volt is az oka az udvar Lyonban utazásának. Nehéz volna leírni Mancini kisasszony zavarát és meglepötését o hír hallatára. Azok kik tudják mit tesz az valamit nagyon szeretni, jobban érezhetik, mitén kifejezni nem tudok, mily szöbbsémi kin lehet annak elveszte felett kit oly gyengéden szeretünk rettegni, különösen az esatben midőn a szívota nagyravágya határozza elszöretni és midőn a szív indulatának az olmo kezese.

(Folyt. köv.)

I r o d a l o m.

△ A Király János szerkesztése alatt megjelönd "Pesti Hölgydivat lap"-ot, mely eddig kedvezö fogadtatásban részesült, melegen ajánljuk t. olvasö közönsögnök figyelmöbe. Érdekes, változatos, bolttalalma, divat tudósításai, számos mellékletel s a közelebb szötküldött "Erzsöbet és Mária királynök" címü nagy müllapja valóban megérdemlik a pártolást.

△ Hasonlólag ajánljuk különösen gazdaközönsögnök figyelmöbe a "Falusi gazdát". Hoz időnként sok fametszetet, talpraesett, életbevágó esikkeket; útmutatást arra, hogy gazdálkodjunk? Szerkesztöje a hazailag iamert derék írókötü P. Koröcs.

K ö n y v ö s z e t.

A kiadó tulajdonos könyvkereskedésében kövötközö új müvek érkeztök:

- Balogh Kálmán. Az ember élettana 2 köt. 8. r. (920 pag.) ára 6 frt.
- Döck Ernö. K. Az egészszög négy könyvo magyar nép szöbbségekhez alkalmazva a szöbbségye nyomott 88 ábrával 8. r. 4 köt. (822 pag.) ára 5 frt.
- Eötvös Jözsef br. A falu jegyzöje regöny II. kiadás 8. r. 3 köt. (798 pag.) ára 3 frt. Esor egy öv az ifjuság számára 8. r. (363 p.) ára 1 frt.
- Farkas Elek. Legujabb szerkesztett népszöru magyar levelezö és házi ügyvéd VIII. javított kiadás 8. r. (365 pag.) ára 1 ft 90 kr.
- Farkas. Legujabb házi titoknak minden müllevalok 8. r. II. kiadás, kötve (336 pag.) ára 2 frt.
- Hüppmann Antal. A valódi szakácsmüvözet III. tötömezen bővített kiadás 8. r. (316 pag.) ára 2 frt.
- Köck Pál. Martin számára francziából Sajóvölgyi 12. r. (263 pag.) ára 1 frt.
- Mátö János. Debreczeni szakácskönyv nélkülözhetlen tenácsadó magyar gazdaszönyok számára 8. r. (232 p.) ára 1 ft 40 kr.
- Beöbbséfi Lajos. E. A gazdagság forrása gyabozlati szöbbségy gyárosok, kereskedök és mindennemü iparosok számára magyarítottá Murányi 12. r. (303 pag.) ára 1 frt 50 kr.
- Nagy Antal és Vargyas Elek. Szívhangok vagy új övi, név és szöbbségnapi tanodai ünnepelekre való és egyéb alkalmi üdvözetlek 8. r. (292 pag.) ára 1 frt.
- Hüffel Dr. A gyermekök testi nevelése l jó tanácsok, anyák számára előszöval el-látta Poor Imre 12. r. kötve (158 pag.) ára 2 frt.

Nagy-Kanizsa, Jan. 20. A terményállít...

Kanizsa piacai árai: Burgonya mérője 0 ft...

Kaposvár, Jan. hó 16-én. Tökéletes márciusi napok; erős déli szél; olvadás; sár és víz mindenfelé.

Marczali vidéke, Jan. hó 14-én. A mi kovás havunk, szánutunk volt is, vége.

vajat esőkezőben; pedig itt volna az ideje eladni, mi még eladni való van; márciusus felé nálunk rendszeren rosz vásárok szoktak lenni a gabnánomokra.

Keszthely, Jan. hó 14-én. Ha az idő ily lanyhán marad, a mi jége volt is a Balatonnak, felolvad a parton lesz, pedig a halászkok eddig nem arattak valami bőven.

Veszprém, Jan. 13. Hová jutunk? A gabnának semmi ára, sőt mindugyrolább száll. Igaz, már előtte való nap anyit hoznak be, hogy tulajdonképi hoti vásárnak is megjárna.

Siófok, Jan. 16. Buza 2 frt 70-80 kr; roza 1 frt 80-85 kr; árpa 1 frt 45-50 kr; zab 1 frt 5-10 kr; kukorica 1 ft 10 kr. 8.

Bécsi pénzfolyama Jan. 19. 5% metalliques 72.45; nemzetli kölcsön 80.45; bankrészevények 786. hitelintézetek részvények 180.00; ezüstagio 114.80; londoni váltók 114.80; arany darabja 5.43. Felelős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

H I R D E T É S E K.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Somogy megye polg. törvényszéke, mint telexkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Szabó József...

Kaposvárott, Jan. hó 5-én 1865. Somogy megye törvényszéke, mint telexkönyvi hatóság.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Somogy megye polg. törvényszéke, mint telexkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Spiczner Sámuel...

község 12. számon telexjegyzőkönyvében I. 16. és 18. ügy 1 268 hr. sz. alatti foglalt bíróság 215 frt o. 6. becsült ingatlanok...

Kelt Kaposvárott Jan. 5-n 1865. Somogy megye törvényszéke mint telexkönyvi hatóság.

HIRDETMEY.

Győrök István hitelozőinek összehívása! Somogy megye polg. törvényszéke mint telexkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Tarsanyi Péternek...

Egyszeremind felhivatnak mindazok, kik a kijelölt birtokhoz igényt tartanak, azt a fennebbi határidőig ide bejelenteni siessenek. Kaposvár decz. hó 20. 1864.

HIRDETMEY.

Háró Kákonyi József hitelozőinek összehívása! Somogy megye polg. törvényszéke mint telexkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Wincze Mayernek...

Kaposvár, Jan. hó 5. 1865. Somogy megye törvényszéke mint telexkönyvi hatóság.

HIRDETMEY.

Stephane Richard hitelozőinek összehívása! Somogy megye polg. törvényszéke mint telexkönyvi hatóság.

Egyszeremind felhivatnak mindazok, kik a kijelölt birtokhoz igényt tartanak, azt a fennebbi határidőig ide bejelenteni siessenek. Kaposvár Jan. hó 4. 1865.

HIRDETMEY.

Ifju Sára István hitelozőinek összehívása! Somogy megye polg. törvényszéke mint telexkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Kajdi Sándornak...

Kaposvár, Jan. hó 5. 1865. Somogy megye törvényszéke mint telexkönyvi hatóság.

HIRDETMEY.

Stephane Richard hitelozőinek összehívása! Somogy megye polg. törvényszéke mint telexkönyvi hatóság.

tébbi hitelozőknek tárgyalási határidővel 1865. évi február hó 11-ik napjának reggeli 9 órája kitűzetik, mire hitelozők azzal hivatnak meg, hogy meg nem jelenésük esetében a fennebbi ügyletek bíróság fognak megállapítani.

HIRDETMEY.

Pap Jánosné Domonkos Julianna hitelozőinek összehívása! Somogy megye polg. törvényszéke mint telexkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Fodor Pálnak...

Kaposvár decz. hó 7, 1864. Somogy megye törvényszéke mint telexkönyvi hatóság.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Somogy megye polg. törvényszéke, mint telexkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Cséke István Gyöngyös melléki lakosnak felperessége alatt Németh István és Galovits Julianna Gyöngyös melléki lakos elleni követelés fedezésére lezáloglott és a Gyöngyös melléki község 11 száma telexjegyzőkönyvében 13 helyen sz. alatti foglalt és bíróság 3009 ft o. 6. becsült ingatlanok Gyöngyös melléki községben a helyszínén 1865. február hó 20-ik napjának reggeli 9 óráján...

Kaposvárott decz. hó 9-n 1864. Somogy megye törvényszéke mint telexkönyvi hatóság.

A nagy bajomi t. közbirtokosság haszonbérbe adja:

- 1-ör. Helybeli az ugynevezett „Farkas“-hoz czimzett nagy fogadó és pedig következő feltételek alatt: a) Az említett nagy fogadóhoz tartoznak: bor- és sermérés, luszvágás, ezenkívül 70 holdra menő szántóföld és rét. Fentebbi haszonvételek bérbe adatnak f. évi május hó 4-én; a helyszínén tartandó árverés után, 1866-ik évi Jan. 1-től számítandó 6 egymást követő évre. A kikiáltási ár 1000 forint leendő, s az árverezni kívánók a fizetendő haszonbér 1/4 részét tartoznak bánatpénzül letenni. Kiadandók még továbbá, ugyan május hó 4-én: 2-or. Az ugynevezett „Czifra koresma“ 300 ft kikiáltási árnál. 3-or. „Nyirfa koresma“ 250 ft. kikiáltási árral. 4-or. „Florián-féle koresma“ 300 ft kikiáltási árral. 5-ör. „Rózsa koresma“ 150 ft kikiáltási árral. 6-or. „Sörházi koresma“ 200 ft kikiáltási árral. Megjegyzendő, hogy a 2-ik számtól a 6-ik számig kiadandó haszonvételek 3 évre adatnak bérbe 1866-ik év január 1-től, és egyedül bormérési joggal. 7-or. Különösen kiadatik a pálinka és sermérés jog, ugyan fentebbi határidőtől 3 évre, a kikiáltási ár 800 ft o. 6. 8-or. Négy országos vásár alkalmával a vásárhelyeni bormérési jog 20 ft kikiáltási árral. Az árverezni szándékozók a részletes feltételeket minden nap megtekinthetik N.-Bajomban gróf Fesztytits Ágoston ur uradalmi Kaszárjájánál.

A t. cz. földbirtokos urakhoz!

- Alólirt ezennel tudatni szerencsétlétetik: miszerint több külföldi s bécsi nagykereskedő házak által megbiztatott: a) Nagyobb mennyiségű termények bevásárlására. b) A jövő nyírásu ismertebb fajú gyapjukra arányos előleg melletti szerződések kötésére. c) Jóságok vételére és haszonbérletére. d) 5000 ftot felfelé bármely nagyszegű törlesztési kölcsönöknek felette előnyös feltételek alatti létesítésére. Zala s a szomszéd megyei t. cz. birtokos uraknak közelebbi tudósítást adand Scherz M. J. megbizottam kereskedelmi ügynök N.-Kanizsán. Lakása Benczian-féle házában. — Kelt Pesten, január hóban 1865. KOVÁCSI JÓZSEF, pesti ügyvéd.

BATÉI GŐZMALMOM mai naptól fogva szabad kézből eladandó, akár bérbe veendő. — A megvenni, vagy haszonbérbe venni kívánók a feltételeket megtekinthetik alólírott lakásán, Batéban. (3-3) Gaal Dénes.